

MIKOŁAJSKIE STOWARZYSZENIE

WSPIERANIA INICJATYW LOKALNYCH-MS

11-730 MIKOŁAJKI ul. Kajki 128, tel./fax[087] 4215-038, 0601 34-43-13,
e-mail: mikolajskie@free.ngo.pl

Laureat Konkursu Fundacji im. S. Batorego PORZĄDNIŁ POZA RZĄDEM i Konkursu PRO
PUBLICO BONO oraz finalistą Konkursu LIGA INICJATYW POWIATOWYCH.
ORGANIZACJA POSIADA CERTYFIKAT JAKOŚCI CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY MYSZYNIEC 2004 – 2015

CZĘŚĆ II AKTUALNY POZIOM ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY MYSZYNIEC

MYSZYNIEC / MIKOŁAJKI – styczeń 2004 r.

SPIS TREŚCI	STRONA
I. POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE GMINY MYSZYNIEC	3
1. Położenie	3
2. Środowisko naturalne	4
II. ANALIZA AKTUALNEGO POZIOMU ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY MYSZYNIEC	8
1. Demografia	8
2. Zatrudnienie	10
3. Aktywność zawodowa i bezrobocie	11
4. Infrastruktura techniczna na terenie gminy Myszyniec	13
5. Infrastruktura społeczna na terenie gminy Myszyniec	17
6. Gospodarka mieszkaniowa	23
7. Rozwój gospodarczy gminy	25
8. Struktura użytkowania terenów i formy ich własności	30
9. Struktura dochodów i wydatków budżetu gminy	31
10. Zarządzanie gminą	34
11. Współpraca sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego	36
III. DIAGNOZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY MYSZYNIEC.	39
1. Analiza SWOT	39
2. Główne bariery i czynniki pro-rozwojowe	48
3. Wyzwania stojące przed gminą	48
IV. ZESTAWIENIA (tabele)	50.

I. POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE GMINY MYSZYNIEC.

1. POŁOŻENIE.

Pod względem fizjograficznym gmina Myszyniec położona jest w obrębie dwóch regionów fizyczno-geograficznych [Kondracki J. - Geografia Fizyczna Polski, PWN, W-wa 1992], tj. Równiny Kurpiowskiej (ok. 90% obszaru gminy) oraz Równiny Mazurskiej. Granica pomiędzy tymi regionami, będąca jednocześnie południową granicą zlodowacenia bałtyckiego (północnopolskiego) jest słabo widoczna i przebiega z zachodu na wschód, w rejonie miejscowości Pełty i Stary Myszyniec.

Gmina Myszyniec położona jest w północnej części starego, historyczno-kulturowego regionu kurpiowskiego, wzdłuż drogi krajowej nr. 53 (Ostrołęka – Olsztyn), w odległości ok. 38 km na północ od Ostrołeki (główne miasto regionu) i ok. 140 km na północny-wschód od Warszawy. Pod względem administracyjnym gmina znajduje się w granicach powiatu ostrołęckiego ziemskiego, w województwie mazowieckim. Od północy graniczy ona z gminą Rozogi (woj. warmińsko-mazurskie), od zachodu z gminą Czarnia i Baranowo, od południa z gminą Kadzidło, a od zachodu z gminą Łyse.

Gmina Myszyniec jest gminą miejsko-wiejską. Znajduje się tu jedno miasto (Myszyniec) oraz 17 sołectw wiejskich:

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności 2002 r.
1.	Białusny Lasek	352
2.	Charcibałda	192
3.	Cięćk	255
4.	Drężek	223
5.	Gadomskie	105
6.	Krysiaki	456
7.	Niedźwiedź	258
8.	Olszyny	539
9.	Pełty	509
10.	Stary Myszyniec	874
11.	Myszyniec Koryta	289
12.	Świdwiborek	222
13.	Wolkowe I i II	1112
14.	Wydmusy	762
15.	Wykrot	851
16.	Zalesie	580
17.	Zdunek	333

Na podst. danych UMiG w Myszyncu.

WNIOSKI:

1. Gmina położona przede wszystkim w obrębie Równiny Kurpiowskiej, w województwie mazowieckim, w obrębie powiatu ostrołęckiego ziemskiego.
2. Położenie w północnej części regionu kurpiowskiego, o znanych w kraju i za granicą tradycjach kulturowych, wzdłuż drogi krajowej nr. 53, łączącej centrum kraju z Krainą Wielkich Jezior Mazurskich.
3. Znaczna odległość od dużych ośrodków miejskich.
4. Region rolniczy, o dominacji obszarów łąk i pastwisk, a także zwartych kompleksów leśnych.

2. ŚRODOWISKO NATURALNE.

2.1. Ukształtowanie powierzchni.

Jak wspomniano wyżej, gmina Myszyniec leży w obrębie Równiny Kurpiowskiej, będącej rozległą, sandrową równiną pochyloną ku południowi, usypaną przez wody wypływające z lodowca (złodowacenie bałtyckie). W powierzchnię sandru wcinają się nieregularne, podmokłe obniżenia wytopiskowe, będące obecnie dolinami rzek (Rozoga, Szkwa), bądź cieków.

Deniwale w obrębie gminy wynoszą ok. 30 m. Najwyżej położone miejsca charakteryzują się wysokością ok. 137 m n.p.m. (okolice na zachód od wsi Charcibałda i na północ od wsi Stary Myszyniec) do ok. 109 m n.p.m. w okolicach wsi Zalesie.

Powierzchnię gminy tworzą przede wszystkim różnego typu osady polodowcowe oraz młodsze, wyraźne zróżnicowanie przestrzenne. W niewielkim fragmencie części północnej, który leży w obrębie Równiny Mazurskiej (okolice wsi Pełty i Stary Myszyniec) dominują osady morenowe (gliny, piaski gliniaste, żwiry z głazami), a w bezodpływowych zagłębieniach i w dolinach cieków także utwory aluwialne (iły, torfy). Pozostała część gminy, będąca rozległym, pochylonym ku południowi obszarem sandrowym, zbudowana jest z materiałów fluwioglacjalnych (piaski, żwiry), usypanych przez wody wypływające z lodowca. Liczne zagłębienia i obniżenia wypełniają pokłady torfu i gytii. Charakterystycznym elementem morfologii tego obszaru są także wały wydymowe, będące często działami wodnymi dla cieków, odwadniających równinę. Największe zgrupowania wydym występują na południowy-wschód od Myszyńca, wzdłuż drogi Myszyniec- Czarnia.

2.2. Hydrografia.

Gmina Myszyniec położona jest w obrębie dorzecza rz. Wisły. Przez jej obszar przepływa z północnego-zachodu na południowy-wschód rzeka Rozoga wraz z trzema lewostronnymi dopływami (Pełtówka, Kanał Olszyny, Kanał Charcibałda), oraz rzeka Szkwa, stanowiąca wschodnią granicę gminy. Obie, w/w rzeki są dopływami rz. Narwi. Płyną one szerokimi dolinami, wypełnionymi torfami i namułami (szerokość doliny rz. Szkwę wynosi od 1,5 do ok. 3,0 km).

Drugim, charakterystycznym elementem układu hydrograficznego tego obszaru jest gęsta sieć drobnych cieków naturalnych (dopływy obu wyżej wymienionych rzek) oraz rowów melioracyjnych, których łączna długość wynosi ok. 570 km. Z uwagi na małe deniwelacje, a tym samym małe spadki terenu, proces odpływu wód powierzchniowych jest utrudniony, w efekcie czego w bezpośrednim sąsiedztwie wielu cieków występują rozległe obszary podmokłe. Ich odwadnianie powinno odbywać się poprzez system melioracyjny jednak jest on w dużej części zaniedbany i zdewastowany, nie spełniając swojego zadania.

Gmina Myszyniec pozbawiona jest naturalnych zbiorników wodnych, jednak w jej obrębie znajdują się dwa zbiorniki sztuczne:

- q zbiornik retencyjny Zawodzie na rz. Rozodze o pow. 2,6 ha i pojemności ok. 33 tys. m³. Jest on wykorzystywany także do celów rekreacyjnych.
- q nowopowstały zbiornik retencyjny Wykrot, o pow. ok. 52 ha i pojemności maks. ok. 430 tys. m³ (pojemność minimalna ok. 270 tys. m³). Jest to zbiornik wykorzystywany przede wszystkim do celów rolniczych (nawodnienie użytków rolnych w środkowym i dolnym biegu rz. Rozogi), a także rekreacyjnych i w ograniczonym zakresie przeciwpowodziowych.

Istotnym elementem hydrografii obszaru gminy są wody podziemne, które z uwagi na warunki hydrogeologiczne można podzielić na dwie grupy:

- q wody podziemne w strefach dolin rzecznych i obniżów wytopiskowych oraz równiny sandrowej, gdzie z uwagi na znaczny stopień przepuszczalności gruntu tworzą stabilny, ciągiły poziom, którego wahania uzależnione są przede wszystkim od stanów wód w rzekach oraz wielkości opadów atmosferycznych,

- q wody podziemne zalegające pod warstwami trudno przepuszczalnych utworów lodowcowych (gliny, ropy), tworzące nieciągły poziom wodonośny, znajdujący się ok. 3-4 m poniżej poziomu terenu. W okresach wysokich stanów wód w rzekach i znacznych sum opadów, wody te tworzą tuż pod powierzchnią gruntu tzw. wierzchówki, dekomponując ją i ograniczając np. możliwości posadawiania budynków. Ten typ wód gruntowych występuje przede wszystkim w północnej części gminy.

Zapatrzenie (indywidualne studnie) ludności w wodę oparte jest na eksploatacji I poziomu wodonośnego (głębokość do ok. 3,5 m), który spoczywa na grubym, ok. 50-metrowym stropie gliniasto-ilastym, pod którym znajduje się II poziom wodonośny, zasilający ujęcia wody na cele publiczne w Wykrocie.

2.3. Klimat.

Pod względem klimatycznym obszar Równiny Kurpiowskiej należy do strefy środkowej [Klimat Polski - A.Schmuck, PWN; W-wa 1991]. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi tu ok. 6,7 C, natomiast średnia temperatura powietrza miesięcy letnich waha się od 16,5 C (czerwiec) do 17,3 C w lipcu i 16,5 C w sierpniu. Temperatury te są o ok. 1 stopnie wyższe, niż w położonej na północ Krainie Wielkich Jezior Mazurskich i o ok. 3 – 4 stopnie niższe niż w Polsce Zachodniej. Średnie minimalne temperatury w obrębie gminy wahają się od -8,8 w lutym do + 11,3 stopnia C w lipcu, a średnie maksymalne od -1,0 w styczniu do 22,8 stopnia C w sierpniu. Najniższe i najwyższe temperatury powietrza, zanotowane w ostatnim 15-leciu to -37 stopni C (luty 1985 r.) i 36 stopni C (lipiec 1992 r.).

Długość trwania okresu wegetacyjnego (średnia dobową temperaturę powietrza powyżej 5 stopni C) na obszarze gminy wynosi 203 dni. Dla porównania, okres ten w rejonie Ostrołęki kształtuje się na poziomie 208 dni (na podst. danych z lat 1960 – 1995 ; źródło: dane IMGW).

Zarówno obszar Mazur jak i Równiny Kurpiowskiej, jak cała północna Polska to strefa ścierania się mas powietrza atlantyckiego i kontynentalnego. Stąd też, w zależności od dominacji jednej z nich pojawiają się tu bądź mroźne i słoneczne, bądź ciepłe i deszczowe zimy lub gorące i suche lata (1992, 1994) na przemian z chłodnymi i wilgotnymi (1991, 1993, 1997).

Maksimum usłonecznienia przypada na maj i czerwiec (ok. 7 – 8 godzin/dobę) oraz wrzesień (ok. 4 –5 godzin/dobę), natomiast minimum na listopad i grudzień (ok. 0,6 – 1,0 godzin/dobę). W ciągu całego roku jest tu ok. 110 dni z pełnym zachmurzeniem i ok. 160 dni z zachmurzeniem częściowym, a średnie usłonecznienie wynosi ok. 4,5 godzin/dobę.

Roczna suma opadów (średnia z wielolecia 1960 – 1995) wynosi w rejonie Myszynca 595 mm, a ich maksimum przypada na lipiec i sierpień (odpowiednio ok. 88 i 90 mm), natomiast minimum na styczeń i marzec (30 i 20 mm).

Wiatry, często o dużej prędkości, wieją najczęściej z kierunków północno- i południowo-zachodnich (odpowiednio ok. 18 i 15%), a ich największe nasilenie przypada na miesiące zimowe (grudzień - styczeń - luty) i wczesnowiosenne (marzec - kwiecień).

Z uwagi na zakładany rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej oraz utworzenia ośrodka rehabilitacyjno-sportowego dla osób niepełnosprawnych, konieczne jest dokonanie bardziej szczegółowej analizy zarówno warunków klimatycznych jak i bioklimatycznych na omawianym obszarze. Wyniki tych analiz mogą stanowić istotny argument, przemawiający za wdrożeniem w/w koncepcji.

2.4. Świat roślinny.

Na obszarze Równiny Kurpiowskiej, a szczególnie w obrębie gminy Myszyniec występuje wiele gatunków roślin, pochodzących z różnych środowisk klimatycznych, które na tym terenie przetrwały tysiące lat, adaptując się do wahań klimatycznych, jakie zachodziły tu w ciągu ostatnich 10 tys. lat. Są to często gatunki bardzo rzadkie zarówno w Polsce jak i w Europie.

Do najcenniejszych gatunków roślin tego obszaru można zaliczyć:

- rośliny zespołów torfowiskowych i podmokłych, takie jak wierzba lapońska i borówkolistna, brzoza niska, bagno zwyczajne, turzyce,
- drzewa i rośliny typowe dla lasów środkowoeuropejskich: grab zwyczajny, dąb, wiąz górski, klon zwyczajny, lipa drobnolistna, jesion wyniosły, cis pospolity, buk zwyczajny, sasanka wiosenna, arnika górską,
- unikalnie spotykane rośliny stepowe, takie jak goździk piaskowy, zawilec wielkokwiatowy, sparceta piaskowa, szczodrzeniec rozestany,
- rośliny świetlistych borów sosnowych: lepnica zielonawa, kuklik sztywny, koniczyna łubinowata, dzwoniecznik wonny,
- rośliny wodne, wśród których najpiękniejsze to grzybień północny, grzybień biały, grążele, osoka aloesowata.

Lasy na terenie gminy Myszyniec stanowią ok. 24% jej obszaru (ok. 5.600 ha). Jest to przede wszystkim zwarty kompleks tzw. Puszczy Zielonej (Myszynieckiej).

W drzewostanie Puszczy, mającym przede wszystkim charakter boru mieszanego, świeżego dominują sosna i świerk (ok. 80% wszystkich drzew), natomiast wśród drzew liściastych najczęściej występują dąb, olcha, jesion i leszczyna, ze sporadycznie pojawiającą się osiką.

Szczególnie cenne, zwłaszcza z punktu widzenia rozwoju funkcji turystycznej i rehabilitacyjno-sportowej omawianego obszaru są kompleksy leśne tzw. „siedliska świeże” z dominacją drzewostanu sosnowego w wieku pow. 40 lat. Charakteryzują się one z jednej strony bardzo dużymi walorami wizualnymi, krajobrazowymi i mikroklimatycznymi, a jednocześnie są bardzo odporne na antropopresję. Tego typu siedliska występują w obrębie wyższych partii sandrowych, głównie w rejonie wsi Pełty, wzdłuż drogi Myszyniec – Chorzele, na północ od wsi Rogalas, w rejonie wsi Charcibałda, a także pomiędzy miejscowościami Zawodzie i Wykrot.

Drugim, oprócz lasów charakterystycznym elementem świata roślinnego gminy są rozległe obszary łąk i pastwisk. Można wśród nich wyróżnić:

- q zbiorowiska grądów suchych, porastające gleby piaszczyste, znacznie wyjałowione, w których dominują bliźniaczka psia trawka i szczotliha siwa. W strefach leśnych, znaczne obszary tego typu zbiorowisk zajmują wrzosowiska.
- q zbiorowiska świeżych i suchych łąk, porastających doliny rzek i cieków, w których dominują trawy (rajgras wyniosły, wiechlina zwyczajna, kostrzewa czerwona) z dużą ilością ziół,
- q zbiorowiska zmienno-wilgotnych łąk, z dominacją roślin ziołowych, rdestów i jaskrów,
- q okresowo zalewane łąki (tzw. grądy podmokłe i łąki bagienne), występujące w obniżeniach, i porośnięte turzycami, sitowiem leśnym, rdestem itp.

2.5. Świat zwierzęcy.

Obszar gminy jest jednym z najatrakcyjniejszych w regionie, pod względem ilości i różnorodności gatunków świata zwierzęcego. Ich ostoją są przede wszystkim lasy Puszczy Zielonej oraz rozległe obszary łąk. Żyją tu w znacznej ilości jelenie, samy, dziki, lisy i kuny. Do gatunków znacznie rzadszych należą łosie, borsuki i wilki, które tak jak i rysie sporadycznie pojawiają się na tym terenie.

Nad brzegami rzek i cieków pojawiają się kolonie bobrów, a także wydry i czasami żółwie błotne oraz wiele gatunków jaszczurek, zaskrońce i żmije.

Ptaki najliczniej reprezentowane są przez gatunki drapieżne: kruki, orły (orlik krzykliwy, orzeł bielik), jastrzębie, kanie, myszołowy, błotniaki oraz sowy i puchacze. Wśród ptaków pól i łąk licznie występują wrony, kawki, skowronki, drozdy, kosy, słowiki, jaskółki i bociany, a w ostatnich latach także żurawie. W lasach dominują zięby, gile, sójki, dzięcioły, kukułki, dzikie gołębie i sikorki, a także bardzo już rzadkie kraski.

W wodach rzek i cieków mazurskich występuje wiele gatunków ryb, z których najcenniejsze to szczupaki, liny, jazie, klenie, okonie, leszcze, płocie i karasie.

WNIOSKI:

1. Gmina położona jest w atrakcyjnym przyrodniczo regionie kraju.
2. Największymi walorami środowiska naturalnego gminy są:
 - rozległe, otwarte przestrzenie, z dominacją łąk i pastwisk,
 - kompleksy leśne zajmujące ok. 24% powierzchni gminy, ze szczególnie cennymi z punktu widzenia turystyczno-rekreacyjnego obszarami suchych borów sosnowych,
 - dwie rzeki i liczne małe cieki oraz dwa sztuczne zbiorniki wodne, które mogą być wykorzystywane do celów rekreacyjnych
 - bogata fauna i flora, z unikalnymi w Polsce i w Europie gatunkami zwierząt i roślin,
 - region o najczystszej w kraju powietrzu.
3. Hydrograficznie obszar gminy usytuowany w dorzeczu rz. Wisły.
4. Klimat regionu umiarkowanie ostry, pozostający pod wpływem kontynentalnych mas powietrza.

II. ANALIZA AKTUALNEGO POZIOMU ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY MYSZYNIEC.

1. DEMOGRAFIA.

W końcu 2002 r. na terenie gminy Myszyniec zamieszkiwało 10.336 osób, z czego ok. 29% (3.024 osoby) to ludność miasta, natomiast ok. 71% (7.312 osób) to mieszkańcy terenów wiejskich.

W latach 1995-2002 udział ludności miejskiej wzrósł nieznacznie (z ok. 27% w 1995 r. do ok. 29% w 2002 r.) i był przede wszystkim efektem napływu migracyjnego, a nie przyrostu naturalnego, który od 2001 roku jest przyrostem ujemnym. Spadek udziału ludności terenów wiejskich w ludności gminy ogółem, to głównie efekt znacznego poziomu migracji, wynoszącego w omawianym okresie ok. 50-60 osób rocznie. Szczegółowo zagadnienia te przedstawiono w tab. 1C.

W strukturze ludności wg. płci od 1995 r. nie notuje się istotnych zmian – udział mężczyzn w populacji ogółem kształtuje się na stałym poziomie ok. 51-52%, natomiast kobiet ok. 48-49%. W mieście Myszyniec zanotowano w 2002 r. wzrost się udziału mężczyzn w populacji ogółem z 30% (w l. 2000-2001) do 31%. - tab. 1A i B.

Analizując strukturę wieku ludności gminy, wyróżniono jej 3 podstawowe kategorie, istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- a) ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. w wieku 0 - 17 lat,
- b) ludność w wieku produkcyjnym, w tym:

- kobiety 18 - 59 lat,
- mężczyźni 18 - 64 lata

- c) ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym:

- kobiety 60 lat i więcej,
- mężczyźni 65 lat i więcej.

W takim ujęciu, dominującą grupę wiekową stanowią osoby w wieku produkcyjnym, których odsetek na całym obszarze gminy w 2002 r. wynosił ok. 56% (5.769 osób). Od 1995 r. zaznacza się stały wzrost udziału tej grupy wiekowej w mieście, w stosunku do obszarów wiejskich gminy - końcu 2002 r. kształtował się on odpowiednio na poziomie ok. 59% (miasto) i ok. 55% (wieś).

Tendencją negatywną, z punktu widzenia potencjału ludnościowego i zawodowego gminy jest stale malejący udział osób najmłodszych tj. w wieku przedprodukcyjnym. W globalnej populacji zmniejszył się on w l. 1995 - 2002 odpowiednio z 32 do 29%, a w mieście z ok. 31% do ok. 28%. Konsekwencją tych zmian jest wzrost odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2002 r. wynosił on ok. 13% dla miasta i ok. 16% dla terenów wiejskich. W skali całej gminy osoby te stanowiły ok. 15% ogółu ludności (1531 mieszkańców). W stosunku do 1995 r. udział tej grupy wiekowej wzrósł o ok. 7%.

Obszar gminy, traktowany jako całość charakteryzował się w l. 1995 – 2002 ujemnym saldem migracji stałych wahającym się w poszczególnych latach od 54 osób (1995 r.) do 31 w 2002 r. Generalnie można przyjąć, iż gmina jest terenem stałego odpływu ludności, a zjawisko to szczególnie silnie zaznacza się na terenach wiejskich. Ponieważ osoby migrujące to przede wszystkim ludzie młodzi, lepiej wykształceni, dalsze narastanie tego zjawiska, przy systematycznie malejącym przyroście naturalnym spowoduje, iż będzie następował coraz szybciej wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast zacznie się zmniejszać ilość osób w wieku przed- i produkcyjnym. Omówione tu zagadnienia szczegółowo ilustrują tab. 1C,2 i 2A.

Oprócz migracji stałych, czynnikiem rzutującym zarówno na liczbę mieszkańców gminy, jak i jej strukturę wieku jest poziom przyrostu naturalnego (tab. 1D). Jak wynika w przeprowadzonych analizach obszar gminy charakteryzuje się dodatnim przyrostem naturalnym, który jednak ma tendencję malejącą (z 6,81 w 1995 r. do 3,00 osób/1000 mieszkańców w

2002 r.). Analizując wskaźnik przyrostu naturalnego w mieście i na terenach wiejskich stwierdza się, iż w Myszyńcu jest on w większości lat okresu 1995 – 2002 ujemny, natomiast tereny wiejskie charakteryzują się dodatnim, chociaż jednak także malejącym przyrostem naturalnym.

Istotnym zagadnieniem, z punktu widzenia rozwoju gminy jest ocena struktury ludności w wieku 15 lat i więcej wg. poziomu wykształcenia. Niestety, przeprowadzone analizy potwierdziły fakt, że stopień wykształcenia, a co za tym idzie kwalifikacji zawodowych ludności gminy nie jest zadowalający. Nadal dominującą grupę są osoby z wykształceniem podstawowym (ukończonym i nie) oraz zasadniczym zawodowym, stanowiąc ok. 70% ogółu ludności. Wykształceniem średnim i policealnym legitymuje się ok. 23% mieszkańców gminy, natomiast wykształceniem wyższym jedynie ok. 7%. Co prawda poziom wykształcenia ludności uległ poprawie w stosunku do 1990 r. jednak nadal jest on niezadowalający. Problem ten stanowi poważną barierę, ograniczającą możliwości zatrudnienia, a także zawężającą ewentualne koncepcje wprowadzenia na rynek gminy firm tzw. „nowoczesnych technologii”. Charakterystykę struktury ludności gminy w wieku 15 lat i więcej wg. poziomu wykształcenia (2002 r.) przedstawia poniższe zestawienie:

POZIOM WYKSZTAŁCENIA	Liczba ludności osoby	Udział w ludności ogółem w %
brak wykształcenia	155	1,5
podstawowe nie ukończone	444	4,3
podstawowe ukończone	5.097	49,3
zasadnicze zawodowe	1.540	14,9
średnie i policealne	2.388	23,1
wyższe	713	6,9
RAZEM	10.336	100,0

Analiza własna na podst. materiałów Woj. Urzędu Statystycznego w Warszawie

WNIOSKI:

1. Gmina o niewielkiej liczbie ludności, której ok. 71% zamieszkuje na terenach wiejskich.
2. W grupach wiekowych dominuje ludność w wieku produkcyjnym, jednak w ostatnich latach następuje stałe obniżanie się odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym i wzrost ilości osób w wieku poprodukcyjnym – tendencja ta będzie wyraźnie nasilała się w kolejnych latach.
3. Obszar gminy jest terenem stałego odpływu ludności, przy czym zjawisko to szczególnie mocno występuje w części wiejskiej.
4. Ludność gminy charakteryzuje się niekorzystną strukturą poziomu wykształcenia, w której osoby w wykształceniu podstawowym i zasadniczym stanowią ok. 70%, natomiast z wykształceniem wyższym jedynie ok. 7%.

2. ZATRUDNIENIE.

Łącznie, na terenie gminy Myszyniec zatrudnionych w 2002 r. było 4273 osoby¹, tj. ok. 74% ludności w wieku produkcyjnym. Przyjmując rok 1995 za wyjściowy (100%), zmiany w poziomie zatrudnienia ogółem w latach 1995 - 2002 przedstawiają się następująco:

1995	100%
2000	103%
2001	107%
2002	109%

Analiza własna.

Dane te dowodzą, iż w analizowanym okresie zarysowuje się powolny, lecz wyraźny trend wzrostu zatrudnienia po drastycznym spadku, związanym z pierwszą fazą transformacji ustrojowej po 1989 r. Jest to objaw pozytywny, zwłaszcza iż poziom zatrudnienia w gminie w 2002 r. był wyższy o ok. 9% w stosunku do poziomu roku 1995.

W strukturze zatrudnienia (wg. działów zgodnych z klasyfikacją Unii Europejskiej) na terenie gminy nadal dominuje rolnictwo (łącznie z leśnictwem), w którym w 2002 r. pracowało ok. 74% ogółu zatrudnionych (3.103 osoby) z tym, że z tej liczby ok. 52% to pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych (ok. 1500 osób). Poziom zatrudnienia w rolnictwie i leśnictwie w 2002 r. w stosunku do 1995 r. obniżył się o ok. 5%, co w liczbach bezwzględnych wynosi 150 osób.

Drugim działem gospodarki gminy, który po 1990 r. odczuł najboleśniej zmiany systemowe był przemysł i budownictwo. Poziom zatrudnienia w tym sektorze, wynoszący w 2002 r. ok. 140 osób, w stosunku do 1990 r. obniżył się o ok. 40%. Obecnie udział tego sektora gospodarki w zatrudnieniu ogółem wynosi ok. 3% (w 1990 r. ok. 21 %) i od 1995 r. utrzymuje się na nie zmienionym poziomie, który można uznać już za zbyt niski, w stosunku do potencjalnych potrzeb oraz możliwości lokalnego rynku pracy. Wydaje się, iż należy podjąć zdecydowane działania, na rzecz wzrostu zatrudnienia w tym dziale przedsiębiorczości do poziomu ok. 10% pod warunkiem, iż będzie to działalność przemysłowa nie kolidująca z funkcją rolniczo-turystyczną gminy i wymogami ochrony środowiska naturalnego.

Tendencją pozytywną w strukturze zatrudnienia, jest stały wzrost udziału zatrudnienia w sferze usług, który w 2002 r. osiągnął poziom ok. 23% (1995 r. - ok. 13%). Należy jednak zwrócić uwagę, że w l. 1990 - 2002 nastąpiła tu wyraźna zmiana strukturalna. Do 1990 r. zatrudnieni w usługach byli to przede wszystkim pracownicy jednostek państwowych i spółdzielczych, natomiast obecnie są to osoby prowadzące własną działalność gospodarczą, głównie w sferze usług handlowych. Usługi są jednocześnie jedynym sektorem gospodarki gminy, który najszybciej zaczął wychodzić z kryzysu transformacyjnego początku lat 90-tych. Po spadku poziomu zatrudnienia od 1995 r. notowany stały wzrost tego poziomu tak, iż w 2002 r. wynosił on już ok. 192% zatrudnienia z 1995 r.

Szczegółowo zmiany w poziomie zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki gminy w l. 1995 - 2002, przy przyjęciu roku 1995 za 100% przedstawia poniższe zestawienie:

ROK	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	Produkcja przemysłowa i budownictwo	Usługi
1995	100%	100%	100%
2000	98	120	135
2001	97	130	167
2002	95	140	192

Analiza własna.

¹ dane szacunkowe, przede wszystkim w odniesieniu do zatrudnionych w rolnictwie indywidualnym

Poziom zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej w l. 1995 - 2002 na terenie gminy Myszyniec zaprezentowano w tab. 3.

WNIOSKI:

1. Lata 1995 – 2002 to powolny wzrost poziomu zatrudnienia, które w 2002 r. było o ok. 9% wyższe od stanu 1995 r.
2. W zatrudnieniu wg. sektorów w dalszym ciągu dominuje zatrudnienie w rolnictwie i leśnictwie, w którym w 2002 r. pracowało ok. 74% zawodowo czynnych.
3. Zjawiskiem pozytywnym jest stały rozwój sektora usług, skupiającego już ok. 23% ogółu pracujących w gminie.

3. AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA I BEZROBOCIE.

Istotnym problemem zarówno społecznym jak i ekonomicznym gminy jest bezrobocie. Zjawisko to, praktycznie nieznane do 1989 r. pojawiło się w momencie rozpoczęcia transformacji ustrojowej i przechodzenia od gospodarki centralnie planowanej do wolnorynkowej.

Lata 1990 - 1995 to okres narastania zjawiska bezrobocia, wywołanego przede wszystkim likwidacją bądź upadkiem wielu firm państwowych i spółdzielczych.

W latach 1995-1997 r. zarysowała się na terenie gminy tendencja obniżania się poziomu bezrobocia, jednak od 1998 r. obserwuje się ponowny, stały jego wzrost, z lekką tendencją spadkową w 2002 r. w stosunku do 2001 r.

Przedstawiony w opracowaniu poziom bezrobocia opiera się jednak na wyliczeniach szacunkowych, ponieważ Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce nie dysponuje danymi dot. stopy bezrobocia na poziomie poszczególnych gmin. Także należy zaznaczyć, iż oficjalne statystyki urzędów pracy pomijają osoby, nie zgłaszające się do nich z różnych względów. Z szacunków ogólnopolskich wynika, iż grupa ta może stanowić od 20 do 30% osób zarejestrowanych, co oznaczałoby iż np. dla Gminy Myszyniec ilość bezrobotnych mogłaby osiągnąć liczbę ok. 1700 osób, czyli ok. 17% ogółu mieszkańców.

Podstawowym wskaźnikiem, określającym poziom bezrobocia jest STOPA BEZROBOCIA (tab. 4), będąca stosunkiem ilości osób bez pracy do ogółu aktywnych zawodowo² na danym terenie. Wg. szacunkowych analiz wskaźnik ten w Gminie Myszyniec wynosił w końcu 2002 r. 24,3% (2001 r. – 24,9%).

Analizując strukturę osób bezrobotnych na terenie gminy wg. płci należy stwierdzić, iż od 1995 r. zarysowuje się wzrost ilości mężczyzn pozostających bez pracy, w stosunku do ilości bezrobotnych kobiet. Na koniec 2002 r. proporcje te kształtowały się odpowiednio: 52% mężczyźni, 48% kobiety. Natomiast pod względem wykształcenia zdecydowanie dominują osoby bezrobotne z wykształceniem podstawowym i zawodowym, stanowiąc ok. 76% ogółu pozbawionych pracy. Wśród bezrobotnych kobiet odsetek ten wynosił w 2002 r. ok. 64%, a wśród mężczyzn ok. 87%. Stan ten, także w kontekście ogólnego poziomu wykształcenia mieszkańców gminy należy traktować jako bardzo negatywny, przede wszystkim w kontekście możliwości zatrudnienia tej grupy bezrobotnych, gdyż ewentualni pracodawcy muszą liczyć się z koniecznością organizowania szkoleń i kursów, podnoszących kwalifikacje zawodowe, co może ich zniechęcać do inwestowania w gminie. Z uwagi na koszty tego typu działań, może okazać się bardziej opłacalne sprowadzanie pracowników z zewnątrz, co oczywiście nie leży w interesie lokalnego rynku pracy. Stąd też konieczne jest opracowanie długofalowej koncepcji (wspólnie z PUP) kursów i szkoleń dla bezrobotnych osób z wykształceniem podstawowym i zawodowym. Należy jednak

² Aktywni zawodowo to łączna liczba pracujących i bezrobotnych.

zaznaczyć, iż szkolenia te muszą odpowiadać na zapotrzebowanie lokalnego (regionalnego) rynku pracy. Dużą szansą na tego typu działania jest możliwość ich sfinansowania z funduszy strukturalnych UE (Strategiczny Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego). Dodatkowym czynnikiem mogącym wspierać tego typu projekty jest ustawa o zatrudnieniu socjalnym, a także doświadczenia wielu krajów UE w zakresie zatrudnienia socjalnego.

Drugim zjawiskiem - w przekonaniu autorów o jeszcze bardziej negatywnym oddziaływaniu- jest narastająca zwłaszcza od 2 lat liczba osób bezrobotnych w wykształceniu policealnym i średnim zawodowym oraz wyższym.

Analiza miejsca zamieszkania bezrobotnych potwierdza opinię, iż nadal zdecydowanie przeważają osoby bezrobotne z terenów wiejskich. W 1995 r. stanowili oni ok. 75% ogółu osób pozostających bez pracy, natomiast w 2002 r. ok. 66% . Stąd też nasuwa się wniosek o pilnej potrzebie opracowania programu aktywizacji osób bezrobotnych z terenów wiejskich. W programie takim niezbędne jest położenie nacisku zarówno na problem zdobywania nowych kwalifikacji jak też, a może przede wszystkim, na motywację psychologiczną oraz umiejętność i chęć aktywnego włączenia się w działania, służące poprawie statusu materialnego (tab. 4E).

Dopełnieniem charakterystyki bezrobocia na terenie gminy są:

- ocena długości okresu pozostawania bez pracy (tab. 4 F i G) – dominującą grupę stanowią tu osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Od 1995 r. wskaźnik ten ulega stałemu wzrostowi, co należy uznać za tendencję negatywną, świadczącą o zmianie charakteru bezrobocia z krótkotrwałego na długookresowe, strukturalne. Świadczy to także, iż osoby pozostające bez zatrudnienia dłużej niż 24 miesiące mają coraz mniejsze szanse na znalezienie pracy,
- dotychczasowy staż pracy osób bezrobotnych – najliczniejszą grupę stanowią tu co prawda osoby o stażu od 1 roku do 10 lat (2002 r. – ok. 36%), jednak obserwuje się także zjawisko narastania liczby bezrobotnych o stażu pracy do 1 roku (2002 r. – ok. 22%). Jest to zjawisko szczególnie niepokojące ponieważ pokazuje, iż na zatrudnienie nie mogą liczyć nie tylko długotrwale bezrobotni, ale także np. absolwenci różnego typu szkół. Jeżeli wskaźnik ten skorelujemy z poziomem wykształcenia bezrobotnych, gdzie narasta liczba osób bez pracy, legitymujących się wykształceniem policealnym, średnim zawodowym i wyższym, uzyskamy bardzo negatywny obraz gminy, w tym zakresie.

Z problemem bezrobocia związane jest ściśle zagadnienie poziomu ubóstwa i co za tym idzie, pomocy społecznej. Ilość osób objętych tą formą opieki na terenie gminy wynosiła w końcu 2002 r. 1555 osób i zwiększyła się w stosunku do 1995 r. o 54%. Jak pokazują zestawienia z l. 1995 - 2002 (tab. 5 i 5A), zapotrzebowanie na pomoc społeczną systematycznie wzrasta, co już dawno powinno wywołać zaniepokojenie władz lokalnych oraz pobudzenie ogólnospołecznej dyskusji na tym problemem.

Niestety, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nie dysponuje danymi, dotyczącymi struktury osób objętych pomocą społeczną. Jednak jak pokazują doświadczenia innych gmin, z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, iż pod względem miejsca zamieszkiwania osób objętych pomocą społeczną zdecydowanie dominują tereny wiejskie. Szacuje się, że odsetek zamieszkałych na wsi, korzystających z tej formy pomocy waha się od 60 do 65%, w stosunku do ogółu klientów MGOPS.

Jeżeli uznać, że osoby objęte opieką społeczną stanowią najuboższą ekonomicznie grupę ludności gminy, a zjawisko to dotyczy ok. 15% mieszkańców, to praktycznie co 6-ty mieszkaniec gminy żyje w ubóstwie i wymaga wsparcia ze środków publicznych. Także szczególnie wymowny jest wskaźnik stosunku ilości osób korzystających z pomocy społecznej do liczby bezrobotnych. Pokazuje on bardzo wyraźnie, iż ok. 15% podopiecznych MGOPS to osoby teoretycznie nie posiadające statusu bezrobotnych.

WNIOSKI:

1. Bezrobocie na terenie gminy, jak i w całym regionie ma charakter strukturalny.
2. Stopa bezrobocia kształtuje się na poziomie ok. 24%, a wśród osób pozbawionych pracy przeważają mężczyźni (ok. 52%).
3. Z ogólnej liczby 1357 bezrobotnych w 2002 r. ok. 66% to osoby zamieszkałe na wsi.
4. Zjawiskiem szczególnie niebezpiecznym i wymagającym pilnej interwencji jest fakt narastania liczby bezrobotnych, posiadających wykształcenie policealne, średnie zawodowe i wyższe.
5. Opieką społeczną objętych jest ok. 15% ludności gminy, z czego szacuje się iż ok. 60-65% to osoby, zamieszkujące na terenach wiejskich.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA NA TERENIE GMINY MYSZYNIC.

W rozdziale tym omówione zostaną zagadnienia, dotyczące obecnego stanu rozwoju infrastruktury technicznej gminy Myszyniec, przede wszystkim w odniesieniu do:

- zaopatrzenia w wodę,
- oczyszczania ścieków,
- gospodarki odpadami stałymi,
- zaopatrzenia w energię elektryczną,
- zaopatrzenia w gaz ziemny,
- telekomunikacji,
- dróg.

O ile stan i eksploatacja systemu wodno-kanalizacyjnego, oczyszczanie ścieków, utylizacja odpadów stałych, a także częściowo problem dróg i ulic leży przede wszystkim w gestii samorządu, o tyle pozostałe dziedziny infrastruktury technicznej (elektroenergetyka, gaz, telekomunikacja) są zarządzane centralnie lub regionalnie, przez specjalistyczne, przedsiębiorstwa, będące już w większości podmiotami prawa handlowego. Wpływ władz lokalnych na stan i rozwój tych elementów systemu infrastrukturalnego gminy jest ograniczony. Ewentualne zamierzenia inwestycyjne związane z ich rozbudową czy modernizacją muszą zostać uzgodnione na szczeblu powiatowym, wojewódzkim bądź krajowym, a samorząd może jedynie postulować podjęcie tego typu działań, a następnie w miarę możliwości je dofinansowywać

Z powyższego względu, zagadnienia zarządzania infrastrukturą techniczną na szczeblu gminy zostały w opracowaniu omówione głównie w odniesieniu do tych elementów systemu, których stan i rozwój zależy bezpośrednio od władz lokalnych.

4.1. Zaopatrzenie w wodę.

Nadzór nad eksploatacją oraz rozbudową systemu zaopatrzenia w wodę należy w gminie Myszyniec do Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej (ZGKiM), będącego spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, w której 100% udziałów posiada Gmina Myszyniec. Spółce przekazano w użytkowanie mienie komunalne (oczyszczalnia ścieków, hydrofornie, stacje uzdatniania wody, sieć wodociągową itp.).

Opłaty za korzystanie z wody bieżącej dla użytkowników systemu wodociągowego ustalane są przez Radę Miejską na wniosek Prezesa Zakładu i stanowią dochód spółki.

Źródłami zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy są:

- a. dla miasta Myszyniec, a także wsi Myszyniec Stary, Wolkowe, Wykrot, Drężek, Gdomskie i Wydmusy, ujęcie wód głębinowych w miejscowości Wykrot (trzy studnie, w tym jedna awaryjna), z którego woda jest rozprowadzana siecią. Wydajność w/w studni wynosi ok. 3000 m³/dobę i pokrywa w całości zapotrzebowanie w/w miejscowości, które kształtuje się na średnio na poziomie ok. 1.500 m³/dobę.

- b. dla pozostałych terenów wiejskich przydomowe studnie kopane, o średniej głębokości 4-6 m, wykorzystujące głównie I poziom wodonośny.

Łącznie na terenie gminy (2002 r.) do sieci wodociągowej podłączonych było ok. 41% zasobów mieszkaniowych, co należy uznać za sytuację złą, wymagającą szybkich działań w celu podniesienia standardów zamieszkania.

Zarówno konieczność poprawy warunków życia mieszkańców gminy w zakresie zaopatrzenia w wodę jak i projektowany rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej wymaga zwiększenia tak ilości ujęć, ale przede wszystkim rozbudowy sieci wodociągowych. Należy założyć, iż do 2010 r. zapotrzebowanie na wodę w gminie osiągnie poziom ok. 2.500 m³/dobę, a do 2015 r. ok. 3.500 m³/dobę. Osiągnięcie takiej wydajności źródeł głębinowych, przy jednoczesnej dobrej jakości wody oraz podłączenie ok. 98% zasobów mieszkaniowych do sieci będzie możliwe, jedynie przy uzyskaniu dofinansowania zewnętrznego i znacznej koncentracji środków, przeznaczonych na budowę nowych ujęć, stacji uzdatniania oraz magistrali przesyłowych.

WNIOSKI:

1. Zarządzanie i eksploatacja sieci wodociągowej w gminie leży w kompetencji spółki, w której 100% udziałów posiada gmina Myszyniec.
2. Ceny wody ustalane są przez Radę Miejską, jednak konieczne jest ustalenie tej ceny na poziomie rzeczywistym, odpowiadającym kosztom uzyskania i rozprowadzenia. W warunkach gospodarki rynkowej cena powinna być odzwierciedleniem kosztu i możliwe są tylko takie działania, które prowadzą do obniżenia ceny poprzez zmniejszenie kosztów - decyzja w tej sprawie jest jednak decyzją strategiczną i leży w kompetencji Rady Miejskiej.
3. Jedynie ok. 41% zasobów mieszkaniowych gminy korzysta z wodociągu sieciowego, a większa część wsi gminy nie posiada sieci wodociągowej i zaopatrywana jest w wodę z przydomowych studni.
4. Rozwój inwestycji z zakresu wodociągów, zarówno w mieście Myszyńcu jak i na terenach wiejskich wymaga rozbudowy systemu zaopatrzenia w wodę (studnie głębinowe oraz magistrale przesyłowe).

4.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.

Zarządzaniem oraz eksploatacją sieci kanalizacyjnej na terenie gminy oraz oczyszczalnią ścieków zajmuje się ta sama spółka, w gestii której znajduje się sieć wodociągowa tj. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. Jego dochodami są opłaty za odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, których tryb ustalania jest analogiczny jak w przypadku opłat za wodę.

System odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na terenie gminy oparty jest w chwili obecnej na dwóch oczyszczalniach ścieków w Myszyńcu. Jedna z nich (typu Bioblok 50) znajduje się w obrębie działki ZGKiM, druga przy drodze Myszyniec - Wolkowe. (typu Ekoblok III).

Obie w/w oczyszczalnie nie spełniają zarówno niezbędnych standardów stopnia oczyszczalnia ścieków, jak też ich wydajność nie pozwala na rozbudowę systemu kanalizacyjnego i nie odpowiada potrzebom. Łączna wydajność obu, w/w oczyszczalni wynosi ok. 450 m³/dobę (w tym oczyszczalnia Bioblok 50 ok. 50 m³/dobę, a oczyszczalnia Ekoblok III ok. 400 m³/dobę), przy minimalnej, dobowej ilości ścieków komunalnych z terenu gminy na poziomie ok. 1.500 m³. (miasto Myszyniec ok. 500 m³) – jest to łączny poziom ilości ścieków sanitarnych, bez ścieków pochodzących z produkcji rolnej, a przede wszystkim z gospodarstw prowadzących hodowlę bydła. Z powyższego porównania widać, jak znaczne są potrzeby gminy w tym zakresie i w jak niedostatecznym jeszcze stopniu są zaspokajane (ok. 30%).

W gospodarstwach rolnych na terenach wiejskich, ścieki bytowe i gospodarcze odprowadzane są do przygospodarskich szamb bądź rozsączane bezpośrednio do gruntu lub odprowadzane do naturalnych cieków i rowów melioracyjnych. Zwłaszcza w tym drugim i trzecim przypadku powodują one silne zanieczyszczenie wód podziemnych jak i powierzchniowych, prowadząc do degradacji środowiska naturalnego.

Rozwiązanie problemu oczyszczania ścieków jak i stworzenia sprawnego systemu kanalizacyjnego, jest jednym z najważniejszych wyzwań dla władz samorządowych gminy Myszyniec. Znacznym utrudnieniem jest w tym zakresie charakter sieci osadniczej (wsie oraz zabudowa rozproszona, kolonijna). W związku z tym należy założyć, iż zadaniem priorytetowym powinna być budowa nowoczesnej oczyszczalni ścieków o wydajności ok. 1000 m³/dobę (przy utrzymaniu obecnej oczyszczalni typu Ekoblok III) oraz podłączenie do niej w I etapie całego miasta Myszyńca i wsi Myszyniec Stary, a w II etapie wsi: Wolkowe, Drężek i Myszyniec-Koryta. Ze wsi: Wykrot, Wydmusy, Lipniak, Zalesie, Zdunek, Białusy Lasek oraz Świdwiborek i Pelty, ścieki komunalne mogłyby być dowożone do oczyszczalni wozami asenizacyjnymi. W pozostałych wsiach należy założyć się budowę lokalnych, przydomowych oczyszczalni ścieków, bądź także ich odbiór wozami asenizacyjnymi. W związku z tym, niezbędne jest szybkie wykonanie analizy kosztów tego typu przedsięwzięć i wybranie wariantu optymalnego.

Zakłada się, iż do 2015 r. ok. 70% mieszkań na terenie gminy powinno korzystać z sieci kanalizacyjnej bądź odbioru ścieków, przewożonych do oczyszczalni, a jedynie ok. 30% będzie wykorzystywało lokalne, przydomowe oczyszczalnie.

Na terenie gminy, a zwłaszcza w Myszyńcu pozostaje nadal nierozwiązany problem oczyszczania i odprowadzania wód deszczowych. Rosnący stopień motoryzacji oraz bardzo intensywny ruch samochodowy w sezonie letnim powoduje, iż wody opadowe po spłynięciu z chodników, jezdni i utwardzonych placów są silnie zanieczyszczone produktami ropopochodnymi. Oprócz tego typu zanieczyszczeń wody te zawierają także szereg innych związków, splukiwanych z powierzchni nieprzepuszczalnych co powoduje, iż po przedostaniu się do gruntu, wpływają negatywnie na stan czystości wód podziemnych.

WNIOSKI:

1. Zarządzenie i eksploatacja systemu oczyszczania ścieków w gminie leży w gestii spółki, w której 100% udziałów posiada gmina Myszyniec. Stawki opłat za odprowadzanie i oczyszczanie ścieków są ustalane przez Radę Miejską.
2. System oczyszczania ścieków oparty jest na dwóch, niewydajnych i nie spełniających norm oczyszczalniach, której zdolności przerobowe zapewniają teoretycznie oczyszczenia jedynie ok. 30% ścieków z terenu gminy.
3. Jedynie miasto Myszyniec posiada sieć kanalizacji sanitarnej, do której podłączone jest ok. 15% zasobów mieszkaniowych.
4. Zadaniem priorytetowym dla samorządu jest budowa nowoczesnej oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji sanitarnej, który do 2015 r. powinien objąć ok. 75% zasobów mieszkaniowych gminy. Pozostałe ok. 25% mieszkań (głównie w rozproszonej zabudowie wiejskiej) powinno korzystać z lokalnych, przydomowych oczyszczalni ścieków.
5. Rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej jest warunkiem rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Myszyniec.

4.3. Utylizacja odpadów stałych.

Na terenie gminy Myszyniec funkcjonuje jedno, komunalne wysypisko śmieci, zlokalizowane przy drodze Myszyniec - Drężek. Pozostaje ono w gestii Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, który także zajmuje się eksploatacją pojemników na odpady (część odpadów od osób indywidualnych wywożona jest przez prywatną firmę „Fuks” z Ostrołęki).

Wysypisko komunalne obejmuje obszar ok. 1,5 ha, o pojemności całkowitej ok. 100.000 m³, z czego ok. 65% znajduje się obecnie w eksploatacji.

Średnioroczna ilość odpadów stałych z terenu gminy kształtuje się na poziomie ok. 4.000 m³, co pozwala założyć iż omawiane wysypisko będzie mogło być eksploatowane przez okres 25-30 lat.

Obiekt spełnia podstawowe kryteria, dla tego typu wysypisk: posiada uszczelnione dno, a odcieki zbierane są do zbiornika bezodpływowego poprzez system filtracyjny.

Projektowany rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej gminy, a tym samym znaczne zwiększenie ilości turystów odwiedzających ją i zatrzymujących się tu na dłużej oraz tworzenie w Myszyncu regionalnego centrum handlowego, będzie wymagało nowego podejścia do problemu utylizacji odpadów stałych. Do zadań szczególnie istotnych będzie należało:

- q stworzenie sprawnego systemu segregacji odpadów „u źródła” – podejmowane w tym zakresie działania należy uznać za niewystarczające,
- q utworzenie prywatnej bądź komunalnej firmy, zajmującej się przetwarzaniem odpadów (zwłaszcza z tworzyw sztucznych) i produkcji z nich różnych wyrobów np. elementów małej architektury,
- q stopniową eliminację z placówek handlowych opakowań z tworzyw sztucznych (torby foliowe), zastępowanych opakowaniami ekologicznymi (papier, bawełna, len) – stworzy to szansę na powstanie w gminie zakładu, produkującego tego typu opakowania na potrzeby regionu.
- q podjęcie rozmów z sąsiednimi gminami oraz starostwem powiatowym w celu wypracowania i wdrożenia koncepcji budowy powiatowego (regionalnego) zakładu utylizacji odpadów.

WNIOSKI:

1. Utylizacja odpadów stałych w gminie oparta jest na ich gromadzeniu na wysypisku śmieci, które spełnia podstawowe standardy dla tego typu składowisk, a jego dopuszczalna pojemność wystarczy na wykorzystywanie go przez okres najbliższych 25-30 lat.
2. Podstawowymi problemami do rozwiązania w najbliższych lat jest zagadnienie segregacji, odpadów „u źródła” oraz ich wtórnego przerobu oraz stopniowe eliminowanie z placówek handlowych opakowań z tworzyw sztucznych, zastępowanych opakowaniami ekologicznymi (papier, bawełna, len).
3. Należy podjąć działania, związane z budową nowoczesnego, powiatowego bądź regionalnego zakładu utylizacji odpadów stałych.

4.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Gmina zaopatrywana jest w energię elektryczną linią napowietrzną wysokiego napięcia 110kV Ostrołęka - Myszyniec, natomiast poszczególne miejscowości, a także część miasta linią średniego napięcia 15kV z RPZ Myszyniec. Średnie roczne zużycie energii elektrycznej na terenie Gminy wynosi ok. 4.000 MW tj. ok. 11 MW na dobę. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi to ok. 1 kW/dobę.

Stan techniczny sieci zasilającej wysokiego napięcia jest dobry i nie występują zakłócenia w jej dostawach, natomiast niektóre odcinki linii średniego napięcia oraz stacje transformatorowe wymagają modernizacji. Działania te leżą w gestii Zakładu Energetycznego.

Zakładany rozwój miasta i terenów wiejskich spowoduje szybki wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną. Zakłada się, iż do 2015 r. wzrośnie ono o ok. następne 5-6 MW na dobę tj. ok. 2.000 MW na rok. Oznacza to, że w stosunku do obecnego zapotrzebowania wzrośnie ono w 2015 r. o ok. 50%. Zaspokojenie tych potrzeb będzie

wymagało doprowadzenia nowej (nowych?) linii zasilającej gminę oraz rozbudowy linii średniego i niskiego napięcia w jej obrębie.

WNIOSKI:

1. Zarówno stan techniczny linii zasilających gminę jak i poziom zaopatrzenia w energię elektryczną jest zadowalający.
2. Planowane inwestycje turystyczne w mieście jak i na terenach wiejskich spowodują wzrost zapotrzebowania mocy do 2015 r. o ok. 50% co będzie wymagało budowy nowej linii zasilającej wraz z rozbudową systemu rozpraszającego.

4.5. Zaopatrzenie w gaz.

W chwili obecnej gmina Myszyńiec nie posiada sieci gazu ziemnego. Z uwagi na planowany rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej oraz konieczność podnoszenia standardów życia mieszkańców, konieczne jest podjęcie działań, zmierzających do doprowadzenia tu gazociągu od strony Ostrołęki. Będzie to inwestycja kosztowna, jednak do jej sfinansowania możliwe będzie wykorzystanie funduszy unijnych, oraz środków z tzw. kontraktu wojewódzkiego.

Należy założyć, iż do 2015 r. ok. 30% zasobów mieszkaniowych gminy będzie korzystało z gazu ziemnego – dotyczy to przede wszystkim miasta Myszyńca oraz ewentualnych obiektów sportowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.

WNIOSKI:

1. Na terenie gminy nie ma sieci gazu ziemnego.
2. Z punktu widzenia ochrony środowiska, poprawy standardów zamieszkania oraz planowanego rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej, celowe jest podjęcie działań, mających na celu doprowadzenie gazu ziemnego oraz podłączenie do sieci gazowej ok. 30% zasobów mieszkaniowych gminy.

4.6. Telekomunikacja.

W 2002 r. łączna ilość abonentów telefonicznych w gminie wynosiła ok. 1800, co oznacza ponad 4-krotny wzrost w stosunku do 1995 r. , w którym liczba abonentów wynosiła ok. 400.

Poziom rozwoju telekomunikacji na obszarze gminy bardzo dobrze ilustruje wskaźnik ilości telefonów na 1000 mieszkańców (tab. 6). O ile w 1995 r. wynosił on dla całego obszaru gminy ok. 38, to w 2000 r. już ok. 80, a w 2002 r. ok. 176 . Oznacza to wzrost w stosunku do 1995 r. o ok. 460%.

Przyjęty w gminie system telekomunikacyjny pozwala na stałą rozbudowę centrali telefonicznej w mieście, co daje to możliwość zwiększania ich pojemności w zależności od występujących potrzeb.

Uzupełnieniem telefonii stacjonarnej są trzy stacje przekaznikowe telefonii komórkowej, znajdujące się w Myszyńcu (2) i Charcibałdzie.

Pomimo bardzo wysokiego poziomu rozwoju telekomunikacji (tak w odniesieniu do ilości abonentów jak i jakości połączeń), nadal bardzo istotnym problemem pozostaje szeroki i względnie tani dostęp do usług informatycznych (internetu). Monopol w tym zakresie Telekomunikacji Polskiej S.A. sprawia, iż wciąż internet pozostaje niedostępny (głównie ze względu na koszt) dla ogromnej ilości mieszkańców gminy, przede wszystkim zamieszkujących tereny wiejskie.

WNIOSKI:

1. Poziom telekomunikacji w gminie jest dobry, a ilość abonentów jest jedną z najwyższych w regionie.
2. Szczególnie pozytywnym zjawiskiem jest wzrost poziomu telefonizacji terenów wiejskich.
3. Nadal zła sytuacja (wysoki koszt) panuje w zakresie dostępu do usług informatycznych (internetu), przede wszystkim na terenach wiejskich gminy.

4.7. Sieć drogowa.

Na terenie gminy Myszyniec znajdują się cztery rodzaje dróg, za które odpowiadają różne ośrodki zarządzania. Są to:

- q **droga krajowa**, o łącznej długości 16 km. Droga tego typu jest droga nr. 53 Ostrołęka – Olsztyn, przecinająca gminę na kierunku południe – północ,
- q **drogi wojewódzkie** o łącznej długości 12 km. Do tej kategorii należą drogi: nr. 645 (Myszyniec - Łomża) oraz droga nr. 614 (Myszyniec – Chorzele),
- q **drogi powiatowe**, o łącznej długości 86,9 km, do których należą m.in. drogi: Myszyniec – Wolkowe – Krysiaki, Myszyniec – Pełty, Charcibałda – Zdunek – Zalesie, Myszyniec – Zdunek – Olsztyn, Myszyniec – Wykrot – Lipniki, Kadzidło – Wykrot – Krysiaki, Świdwiborek – Pełty, Białusny Lasek – Świdwiborek,
- q **drogi gminne** o łącznej długości 76 km, pozostającym w gestii władz samorządowych,
- q **drogi lokalne i dojazdowe**, o łącznej długości ok. 140 km.

Sumaryczna długość wszystkich, wymienionych typów dróg w gminie wynosi ok. 331 km, co daje wskaźnik gęstości sieci drogowej na poziomie 144 km/100 km² powierzchni.

W 2002 r., budżet gminy wydatkował kwotę ok. 1.027,08 tyś. zł na modernizację i utrzymanie dróg, z czego ok. 95% dotyczyło dróg gminnych, natomiast pozostałe ok. 5% stanowiło dofinansowanie do dróg krajowych i powiatowych. W skali rocznych wydatków gminy, koszty utrzymania sieci drogowej stanowiły w 2002 r. ok. 6%.

Stan techniczny sieci drogowej gminy nie odpowiada wymaganym standardom, zwłaszcza w sytuacji wciąż narastającego ruchu kołowego, tak osobowego jak i ciężarowego. Dotyczy to zarówno jakości nawierzchni, szerokości i wyprofilowania pasów drogowych oraz kolizyjności z innymi drogami.

Znacznym zagrożeniem dla samochodowego ruchu osobowego oraz ruchu pieszego i szybko rozwijającej się turystyki rowerowej jest tranzyt ciężarowy i autobusowy o znacznym nasileniu, przebiegający zwłaszcza po drodze krajowej nr. 53. Przebieg tej drogi, przecinającej wsie Wydmusy i Stary Myszyniec oraz przechodzącej przez centrum Myszyńca stanowi zdecydowaną kolizję zarówno z ruchem pieszym jak i lokalnym, zagrażając bezpieczeństwu zarówno mieszkańców, jak i podróżujących.

Nasilający się tranzytowy ruch samochodowy przez miasto oraz projektowany rozwój funkcji turystycznej przede wszystkim na terenach wiejskich powodują, iż sprawą istotną staje się zarówno budowa obwodnicy Myszyńca, jak i szybka poprawa jakości dróg lokalnych, a także tworzenie zaplecza parkingowego, przede wszystkim w strefach atrakcyjnych turystycznie (sąsiedztwo kompleksów leśnych).

Zmiana podziału administracyjnego kraju, która nastąpiła z dniem 1 stycznia 1999 r. spowodowała m.in. dosyć istotne zmiany w systemie zarządzania drogami, co związane jest także z przejściem odpowiedzialności za utrzymanie, remonty i modernizację sieci drogowej. Z tym także wiąże się konieczność ponoszenia znacznie większych nakładów finansowych, co dla samorządów gminnych, powiatowych i wojewódzkich staje się znaczącym problemem. Jednocześnie dosyć zagmatwany system kompetencji (własności dróg) powoduje, iż wiele z nich praktycznie nie ma gospodarza. Stan ten powoduje, iż brak jest obecnie podstaw do określenia zadań i odpowiedzialności finansowej, w zakresie przebudowy i modernizacji układu drogowego.

WNIOSKI:

1. Cała sieć drogowa gminy, wymaga znacznego zakresu remontów i modernizacji.
2. Konieczne jest przygotowanie się samorządu do budowy obwodnicy miasta, co jednak wiąże się z wysokimi nakładami i wymaga ustalenia jej przebiegu tak, aby nie kolidował on z ochroną środowiska i krajobrazu.
3. Sprawą wymagającą szybkich działań jest modernizacja nawierzchni ulic i chodników w mieście oraz stworzenie efektywnego systemu parkingowego, przede wszystkim w strefach atrakcyjnych turystycznie.

5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA NA TERENIE GMINY MYSZYNYEC.

5.1. Ochrona zdrowia.

Na obszarze gminy ochrona zdrowia ludności prowadzona jest przez dwa niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej (oraz dwa gabinety stomatologiczne) „Medyk” oraz „Rodzina”, zlokalizowane w Myszyńcu. Świadczą one usługi medyczne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, będąc prywatnymi firmami, działającymi w oparciu o kontrakty, podpisywane z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Usługi z zakresu specjalistycznej opieki zdrowotnej, a także pomocy w nagłych wypadkach (pogotowie ratunkowe), świadczone są przez szpital w Ostrołęce (38 km od Myszyńca).

Łącznie, w 2002 r. r. zatrudnionych było w w/w placówkach 8 stałych lekarzy (wraz ze stomatologami) i wg. otrzymanych informacji liczba ta nie zmieniała się w ostatnich kilku latach. Wskaźnik ilości lekarzy, w przeliczeniu na 10.000 mieszkańców utrzymywał się w gminie na poziomie 7,7 – 7,8 i był znacznie niższy od średniej wojewódzkiej, wynoszącej w 2002 r. 23,6.

System opieki zdrowotnej w gminie zaspokaja w zasadzie potrzeby jej mieszkańców, jak i wciąż niewielu przybywających tu gości. Istotnym mankamentem jest jednak brak dostępu mieszkańców gminy do specjalistycznej opieki medycznej na miejscu. W większości wypadków zmuszeni są oni do korzystania z usług przychodni specjalistycznych w Ostrołęce. Dużym mankamentem opieki zdrowotnej jest także brak w Myszyńcu stacji pogotowia ratunkowego – tego typu placówka mogłaby, wraz ze strażą pożarną oraz jednostką ratownictwa drogowego (działającą w systemie straży pożarnej), stanowić zintegrowany system ratownictwa. Jest to o tyle istotne, iż rozwój gospodarczy gminy, wzrost ilości przyjeżdżających tu gości, powstawanie nowych obiektów usługowych oraz znaczne nasilenie ruchu kołowego (samochodowego), będzie stwarzał coraz to nowe zagrożenia.

WNIOSKI:

1. Poziom podstawowej opieki zdrowotnej w gminie jest zadowalający, chociaż np. w ilości lekarzy na 10.000 mieszkańców znacznie odbiega od poziomu wojewódzkiego.
2. Istotnym mankamentem opieki zdrowotnej w gminie jest konieczność korzystania z większości świadczeń specjalistycznych w Ostrołęce.
3. Szczególnie istotną sprawą zarówno dla społeczności lokalnej jak i przybywających tu turystów jest utworzenie Stacji Pogotowia Ratunkowego, działającej w zintegrowanym systemie ratownictwa.

5.2. Oświata i wychowanie.

W roku szkolnym 2002/2003 na terenie Gminy Myszyniec funkcjonowały 11 samorządowych (publicznych) szkół podstawowych oraz 3 gimnazja i jedno przedszkole. Placówki te zorganizowane są w:

- q 3 zespoły szkół (szkoła podstawowa + gimnazjum) w mieście Myszyńcu oraz we wsiach Wykrot i Wolkowe,
- q szkoły podstawowe we wsiach: Wydmysy, Zalesie, Zdunek, Pełty, Olszyny, Krysiaki, Białusny Lasek i Cięćk.

System edukacji w gminie uzupełniają przedszkole oraz Liceum Ogólnokształcące i Liceum Zawodowe – wszystkie w/w placówki zlokalizowane są w Myszyńcu.

W szkołach podstawowych i gimnazjach, w roku szkolnym 2002/2003 uczyło się łącznie 1764 dzieci (w szkołach podstawowych 1253 dzieci tj. ok. 71% ogółu), w 94 oddziałach szkolnych (razem w oddziałami „0”), a ilość uczniów w poszczególnych szkołach wahała się od 884 w Zespole Szkół w Myszyńcu do 40 i 45 w szkołach podstawowych w Cięćku i Pełtach.

Warunki nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjach gminy przedstawiono w tab. 10, 10A i 10B. Wskazują one, iż warunki te spełniają w zasadzie podstawowe standardy krajowe. Odbiegają jednak w sposób istotny od analogicznych wskaźników dla krajów Unii Europejskiej, przede wszystkim w odniesieniu do ilości uczniów na 1 nauczyciela i ilości uczniów na 1 oddział.

Od 1996 r. szkoły podstawowe (a od 2000 r. także gimnazja) zostały przejęte przez władze samorządowe, które ponoszą koszty ich utrzymania (koszty bieżącej eksploatacji, wynagrodzenia nauczycieli, remontów, dowozu dzieci, itp.). Środki na te wydatki pokrywane są (a przynajmniej powinny być) z subwencji, przekazywanej do budżetu gminy przez budżet Państwa. W praktyce jednak zachodzi potrzeba dofinansowywania z dochodów własnych gminy bądź pozyskanych środków zewnętrznych części kosztów, związanych przede wszystkim z remontami bądź modernizacją tych placówek.

W 2002 r. wydatki budżetu gminy Myszyniec w dziale OŚWIATA, przedstawiały się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki budżetu gminy	
		w tyś. zł	w %
1.	11 szkół podstawowych	4.156,91	64,4
2.	przedszkola przy szkołach podst.	288,63	4,5
3.	3 gimnazja	1.300,08	20,2
4.	przedszkole samorządowe	146,41	2,3
5.	światlice szkolne	59,69	0,9
6.	transport dzieci	246,09	3,8
7.	kultura fizyczna i sport	26,19	0,4
8.	zespół ekonomiczno-administracyjny	178,49	2,8
9.	pozostałe wydatki	45,97	0,7
10.	RAZEM	6.448,46	100,0

Na podst. danych UMiG w Myszyńcu.

Istotnym zagadnieniem z punktu widzenia władz samorządowych jest problem kosztów utrzymania poszczególnych szkół. W gminie Myszyniec dokonano tego typu analizy, która przedstawia się następująco (dane za 2002 r.):

Lp.	Nazwa placówki	Ilość uczniów	Wydatki na 1 ucznia	
			w zł	w %
1.	ZS. Myszyniec	884	3.007,00	100
2.	ZS. Wykrot	166	3.370,00	112
3.	ZS. Wolkowe	193	2.938,00	98
4.	SP. Myszyniec St.	53	4.509,00	150
5.	SP. Krysiaki	88	3.430,00	114
6.	SP. Cięćk	40	5.364,00	178
7.	SP. Wydmy	89	3.000,00	100
8.	SP. Zalesie	80	3.507,00	117
9.	SP. Olszyny	60	5.077,00	169
10.	SP. Białusny Lasek	66	3.694,00	123
11.	SP. Pełty	45	4.217,00	150
12.	OGÓŁEM	1764	*	*

Na podst. danych UMiG w Myszyńcu

Jak z tego zestawienia wynika, różnica kosztów nauki 1 ucznia, pomiędzy szkołą „najtątszą” (Zespół Szkół Wolkowe), a „najdroższą” ((SP w Cięćku) wynosi ok. 2.400 zł. Wynik ten nakazuje przeanalizowanie zasadności utrzymywania szkół podstawowych zarówno w Cięćku, a także w Myszyńcu Starym, Olszynach i Pełtach w w dłuższej perspektywie, kiedy stałemu obniżaniu będzie ulegała nadal liczba dzieci w wieku szkolnym, ponieważ prognozy jednoznacznie wskazują, iż dopiero ok. 2020 r. nastąpi wzrost ilości dzieci w wieku szkolnym. dodatkowym argumentem za koniecznością tego typu działań jest fakt, iż ważnym zadaniem samorządu jest stałe podnoszenie poziomu nauczania oraz polepszanie warunków nauki, co dotyczy zarówno wyposażania szkół w nowoczesne pracownie, jak i zapewnienie uczniom np. dostępu do zajęć sportowych i rekreacyjnych. W sytuacji, gdy większość inwestycji związanych z w/w zagadnieniami musi być finansowana ze środków samorządowych, konieczna jest racjonalizacja wydatków i skupienie ich w tych placówkach, które mają perspektywy rozwoju. Do tego typu szkół należą niewątpliwie szkoły w Myszyńcu, Wolkowych i Wykrocie, a także w Wydmy, Krysiakach i Zalesiu.

Drugim elementem, związanym z racjonalizacją wydatków publicznych na sferę edukacji jest fakt, iż koniecznością staje się szybki rozwój społeczeństwa informatycznego. Jest on jednym z priorytetów Unii Europejskiej i zakłada, iż coraz szersze kręgi społeczności lokalnych będą potrafiły wykorzystywać podstawowe narzędzia informatyczne (komputer, internet) w codziennym życiu. W związku z tym nieuniknione jest położenie szczególnego nacisku na kształcenie dzieci w tym zakresie, a tym samym zapewnienie im swobodnego dostępu do tego rodzaju nowoczesnej technologii.

WNIOSKI:

1. Obecny stan organizacyjny oświaty w gminie należy uznać za nie zadowalający i wymagający racjonalizacji wydatków publicznych.
2. Konieczne jest rozważenie zasadności utrzymywania w dłuższej perspektywie przynajmniej 4 szkół podstawowych(Cięćk, Myszyniec Stary, Olszyny i Pełty), tak z punktu widzenia ekonomicznego jak i merytorycznego oraz demograficznego, jednak ostateczna decyzja w tej sprawie powinna uwzględniać stanowisko społeczności lokalnych.
3. Trzy, publiczne gimnazja zaspokajają potrzeby gminy w tym zakresie – w perspektywie ok. 10 lat należy liczyć się z możliwością likwidacji jednego z nich
4. Potrzeba podnoszenia poziomu nauczania, związana z konkurencją na rynku pracy oraz rozwojem społeczeństwa informatycznego wymaga zapewnienia szkołom gminy zarówno

wysoko kwalifikowanych nauczycieli jak też odpowiedniego, nowoczesnego sprzętu i pomocy dydaktycznych oraz zaplecza w postaci np. hal sportowych, boisk, basenów itp.

5.3. Kultura.

W gminie Myszyniec placówkami, realizującymi zadania z zakresu szeroko rozumianej kultury są:

- q Myszyniecki Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji (MOKSiR)
- q Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna
- q Muzeum Regionalne w Myszyńcu
- q świetlice wiejskie

Dwie pierwsze z w/w instytucji są placówkami samorządowymi, natomiast świetlice wiejskie (funkcjonujące przy remizach straży pożarnej znajdują się w gestii rad sołeckich, chociaż środki na ich funkcjonowanie pochodzą także z budżetu gminy.

Podstawowym zadaniem Myszynieckiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji jest animowanie życia kulturalnego gminy oraz prowadzenie kół zainteresowań (plastycznych, teatralnych, muzycznych), przede wszystkim dla dzieci i młodzieży.

Działalność MOKSiR jest w ok. 90% finansowana z budżetu gminy. W latach 1995 - 2002 udział wydatków na kulturę i sport w całości budżetu gminy ulegał systematycznemu obniżeniu z ok. 10 % w 1995 r. do ok. 2,0% w 2002 r.. Ten spadek wydatków jest także bardzo wyraźny w liczbach bezwzględnych: 2000 r. – 1.183,4 tys. zł, 2002 r. – 393,8 tys. zł.

Oprócz finansowania z budżetu gminy MOKSiR pozyskuje także środki zewnętrzne (sponsoring organizowanych imprez, świadczenie usług, etc.), których poziom w 2002 r. stanowił jednak tylko ok. 10 % kosztów realizowanych działań.

W przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, wydatki na kulturę i sport w 2002 r. wyniosły ok. 38 zł i w porównaniu z rokiem 2000 spadły niemal 3-krotnie. r (tab. 16B, 16C, 16D).

Należy podkreślić, iż szeroko rozumiana działalność kulturalna, a przede wszystkim promocja regionalnej kultury, zwyczajów, strojów czy potraw i wyrobów, powinna być szczególnie promowana. Może ona stać się jedną z podstawowych atrakcji (poza środowiskiem naturalnym), przyciągających na teren gminy gości z zewnątrz i to nie tylko z Polki, ale także z zagranicy. W związku z tym, bardzo ważnym zadaniem zarówno dla samorządu jak i społeczności gminy jest utworzenie REGIONALNEGO CENTRUM KULTURY KURPIOWSKIEJ, które powinno być placówką działającą w systemie partnerstwa publiczno-prywatnego, łączącego w jednej strukturze organizacyjnej dotychczasowe zadania zarówno MOKSiR, Muzeum Regionalnego oraz Biblioteki Publicznej.

Drugim, istotnym elementem zarządzania kulturą w gminie powinna być analiza możliwości zmiany zasad funkcjonowania MOKSiR. Obecne regulacje prawne (np. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie) daje np. szansę przekształcenia tej placówki budżetowej w stowarzyszenie samorządowe, z udziałem partnerów z sektora publicznego i realizowania zadań własnych gminy, w oparciu o kontrakty oraz pozyskane środki zewnętrzne (Program UE Kultura 2000, Program UE Młodzież, Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego – priorytet 1, działanie 1.4; priorytet 3, działanie 3.1 i 3.2.).

WNIOSKI:

1. Działania samorządu w zakresie kultury należy uznać za wystarczające, w obecnych realiach budżetu gminy, jednak konieczne jest podjęcie działań, związanych zahamowanie spadku wydatków na kulturę i sport, z jednoczesnym zwiększeniem aktywności osób zarządzających kulturą w zdobywaniu dodatkowych środków zewnętrznych.
2. Ważnym elementem rozwoju funkcji turystycznej gminy powinno być podjęcie szybkich działań, na rzecz utworzenia Regionalnego Centrum Kultury Kurpiowskiej, funkcjonującego na zasadzie placówki publiczno-prywatnej.

5.4. Sport.

Koordynacja działalności sportowej w gminie (klubów sportowych oraz organizowanie sportowych imprez masowych) należy do kompetencji Myszynieckiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji.

Zaplecze sportowo-rekreacyjne gminy jest stosunkowo skromne, a składają się na nie stadion miejski w Myszyńcu i hale sportowe przy szkołach oraz boiska szkolne i wiejskie, bez odpowiedniego zaplecza sanitarno-socjalnego. Miejszem potencjalnej rekreacji jest otoczenie sztucznych zbiorników Zawodzie i Wykrot, jednak aby spełniały one swoją rolę konieczne jest zrealizowanie w ich otoczeniu inwestycji, związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną (np. boiska, odpowiednie zaplecze).

Warunki naturalne gminy stwarzają bardzo dobre warunki do przeprowadzania masowych imprez rekreacyjnych takich jak biegi przełajowe i na orientację, rodzinne narciarstwo śladowe, rajdy rowerowe, jeździectwo itp. Tego typu imprezy powinny stać się „wizytówką” gminy i mieć zasięg przynajmniej regionalny.

Łączne wydatki budżetu gminy, przeznaczone na działalność klubów sportowych oraz organizację masowych imprez, przede wszystkim dla dzieci i młodzieży, wyniosły w 2002 r. ok. 31 tys. zł. W przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy w 2002 r. dotacje samorządu do działalności sportowej wyniosły jedynie ok. 3 zł, co należy uznać za sytuację zdecydowanie negatywną.

WNIOSKI:

1. Zaplecze sportowe w gminie jest stosunkowo skromne, a tereny wiejskie charakteryzuje niemal zupełny brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
2. Poziom wydatków budżetu gminy, przeznaczanych na sport i rekreację jest bardzo niski.
3. Warunki naturalne gminy predysponują ją do organizowania tu i odpowiedniego promowania masowych, rodzinnych imprez rekreacyjnych, o zasięgu regionalnym.
4. Działalność w zakresie sportu, szczególnie traktowanego jako rekreacja i sport masowy powinna być wspierana przez samorząd, głównie w formie współfinansowania rozbudowy zaplecza.

6. GOSPODARKA MIESZKANIOWA.

6.1. Wielkość i stan zasobów mieszkaniowych.

Wielkość zasobów mieszkaniowych w gminie Myszyniec wynosiła w 2002 r. 2445 mieszkań, z tego w mieście 874 mieszkania (ok. 36%), a na terenach wiejskich 1571 mieszkań (ok. 64%). Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie to ok. 194,5 tys. m². W stosunku do roku 1995 ilość mieszkań na terenie gminy zwiększyła się o 145, a powierzchnia użytkowa o ok. 20,0 tys. m² co oznacza, iż nowe mieszkania liczyły średnio ok. 138 m² powierzchni.

Odsetek mieszkań w budynkach najstarszych tj. powstałych do 1944 r. wynosi ok. 38%, natomiast mieszkania w tzw. budownictwie nowym, powstałym po 1991 r. stanowią ok. 8% zasobów gminy. Strukturę wieku zasobów mieszkaniowych przedstawiono w tab. 8.

Wiek zasobów mieszkaniowych rzutuje w sposób istotny na ich stopień dekapitalizacji i standard zamieszkania w nich. Na terenie gminy udziały mieszkań posiadających następujące urządzenia infrastrukturalne wynosi:

• wodociąg sieciowy	- ok. 41% mieszkań (ok. 1000 mieszkań)
• kanalizacja	- ok. 15% mieszkań (ok. 370 mieszkań)

W odniesieniu do standardów zamieszkania uwzględniających wielkość mieszkań oraz ilość osób w mieszkaniu, sytuację w gminie można uznać za stosunkowo dobrą w skali np. powiatu ostrołęckiego, jednak jest ona zdecydowanie niekorzystna w porównaniu z innymi regionami, czy średnią wojewódzką.

6.2. System zarządzania zasobami komunalnymi i koszty ich eksploatacji.

Zarządzaniem i eksploatacją komunalnych zasobów mieszkaniowych zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, będący gminną spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. Koszty bieżącego utrzymania zasobów i ich eksploatacji pokrywane są z opłat lokatorów, natomiast remonty budynków i ich ewentualna modernizacja finansowane są z budżetu samorządowego. W latach 1995 – 2002 koszty utrzymania i eksploatacji zasobów komunalnych przedstawiały się następująco:

Lp.	Rok	Koszty eksploatacji w tys. zł	Zmiany poziomu kosztów eksploatacji zasobów komunalnych 1995 r. = 100%
1.	1995	162,4	100
2.	2000	165,0	102
3.	2001	348,4	215
4.	2002	661,1	407

Analiza własna

Jak z powyższego widać, koszty utrzymania i eksploatacji zasobów komunalnych stale rosną i w 2002 r. były ok. 4 razy wyższe niż w 1995 r.

Istotnym problem, związanym zarówno z nakładami na utrzymanie zasobów mieszkaniowych gminy, jak i wydatkami ponoszonymi z tego tytułu przez budżet gminy, są dopłaty do kosztów utrzymania lokali dla ich lokatorów. Kryterium tego typu dopłat jest dochód mieszkańca i są one pokrywane z dotacji celowej i z dochodów własnych budżetu gminy. W 2002 r. wielkości tego typu dopłat wyniosła ok. 520,3 tys. zł i wzrosła w stosunku do 1998 r. o ok. 40%. Szczególnie niepokojący jest stały wzrost dopłat do mieszkań prywatnych oraz do mieszkań spółdzielczych. Zjawisko to jest związane zarówno z poziomem bezrobocia w gminie (bezrobotni, jako lokatorzy mieszkań spółdzielczych oraz prywatnych), jak i ogólnym zmniejszaniem się poziomu dochodów społeczności lokalnej.

Taka sytuacja, oprócz swojego aspektu społecznego, ma także bardzo wymierny, negatywny efekt finansowy, zmuszając władze samorządowe do dotowania części zasobów mieszkaniowych, nie będących w ich gestii. Zjawisko to świadczy pośrednio o pogarszającej się sytuacji materialnej mieszkańców gminy.

WNIOSKI:

1. Około 38% zasobów mieszkaniowych na terenie gminy znajduje się w budynkach, których wiek przekracza 50 lat.
2. Jedynie ok. 41% mieszkań w gminie jest wyposażonych w wodociąg sieciowy, a ok. 15% w instalację kanalizacyjną.
3. Budżet gminy ponosi znaczne obciążenia finansowe z tytułu dopłat do kosztów utrzymania zasobów mieszkaniowych, w znacznej części nie pozostających w jej użytkowaniu – wielkość tego typu, obligatoryjnych dopłat wzrosła w ciągu ostatnich 4 lat o ok. 40%.

7. ROZWÓJ GOSPODARCZY.

7.1. Turystyka.

Zarówno samo miasto Myszyniec jak i cała gmina (region), pomimo iż posiadają potencjalne warunki do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, nie są liczącym ośrodkiem na turystycznej mapie kraju. Lokalny, bardzo ograniczony ruch turystyczny ogranicza się do okresowego wypoczynku (wycieczki krajoznawcze bądź regionalne imprezy rekreacyjno-sportowe) dzieci i młodzieży, oraz krótkiego pobytu przejeżdżających przez gminę wycieczek zbieraczy grzybów i jagód, oraz nielicznych (spoza regionu) uczestników lokalnych świąt bądź imprez (procesja Bożego Ciała, miodobranie).

A przecież gmina Myszyniec ma szansę stać się ważnym, regionalnym ośrodkiem turystycznym, z uwagi na swoje walory, takie jak:

- q położenie miasta i gminy wzdłuż głównej trasy tranzytowej, łączącej centrum kraju z Krainą Wielkich Jezior Mazurskich,
- q zwarty kompleks leśny Puszczy Zielonej (Myszynieckiej),
- q czyste, niezdegradowane środowisko naturalne z bogatym światem fauny i flory oraz rozległymi, otwartymi przestrzeniami,
- q dwa sztuczne zbiorniki wodne na rz. Rozodze (Zawodzie i Wykrot),
- q kurpiowskie tradycje kulturowe (obrzędy, stroje, potrawy, wyroby) oraz zabytki architektury, zwłaszcza budownictwa wiejskiego,
- q możliwość aktywnego wypoczynku w naturalnym środowisku, opartego na uprawianiu wędrówek pieszych, rowerowych i jeździeckich, biegów przełajowych, narciarstwa śladowego i wędkarstwa,
- q możliwość podpatrywania przyrody, w jej naturalnej, nieskażonej formie,
- q liczne, tradycyjne gospodarstwa rolne, mogące stanowić doskonałą bazę do rozwoju agroturystyki,
- q projektowany Kurpiowski Park Krajobrazowy.

Do najistotniejszych przyczyn faktu, iż turystyka nie odgrywa praktycznie żadnej roli w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy, należy zaliczyć:

- q brak tradycji, związanych z działalnością turystyczną wśród lokalnej społeczności,
- q brak bazy noclegowej i gastronomicznej,
- q brak infrastruktury turystycznej, a przede wszystkim wytyczonych i oznakowanych tras pieszych, rowerowych, jeździeckich i narciarskich, wypożyczalni sprzętu turystycznego (rowery), miejsc w których dostępne byłby regionalne wyroby i produkty oraz pamiątki,
- q brak informacji (także materiałów informacyjnych) o walorach turystycznych regionu, zarówno w samym mieście Myszyńcu, jak przy trasie krajowej nr. 53, a także w internecie, biurach podróży czy agencjach turystycznych,
- q brak systemu promocji miasta, gminy i regionu.

7.1.1. Baza turystyczna gminy.

W chwili obecnej na terenie gminy baza turystyczna praktycznie nie istnieje. Ilość całorocznych miejsc noclegowych, o przynajmniej średnim standardzie wynosi ok. 30 (jeden obiekt o charakterze pensjonatowo - agroturystycznym).

Analizując zarówno walory położenia gminy jak i jej środowisko naturalne (przyrodnicze i kulturowe), można wyróżnić trzy, podstawowe formy rozwoju turystyki i rekreacji, możliwe do zrealizowania na tym terenie:

- q **Agroturystyka** - potencjalna ilość kwater agroturystycznych, które mogłyby przyjmować gości przez okres minimum 3-4 miesięcy (czerwiec – wrzesień) szacowana jest na ok. 100-150, co pozwala przyjąć iż, ilość miejsc noclegowych mogłaby wynosić docelowo ok.

400 – 600. Rejonem rozwoju tej formy działalności na terenie gminy to okolice wsi: Pelty, Krysiaki, Niedźwiedź, Cięćk, Świdwiborek oraz Białusny Lasek. Także rejon zbiornika Wykrot może być strefą tworzenia gosp. agroturystycznych. Rozwój agroturystyki należy połączyć z promowaniem turystyki tzw. ekologicznej bądź przyrodniczej, opartej na poznawaniu i obserwacji naturalnej przyrody, a przy okazji na bezpośrednim kontakcie z regionalną, bogatą kulturą.

- q **Zespół rehabilitacyjno-sportowy** dla osób niepełnosprawnych - drugim, oprócz agroturystyki rodzajem działalności w tym sektorze gospodarki powinna stać się w perspektywie kilku lat działalność, związana z kompleksową obsługą rehabilitacyjno-sportowo-rekreacyjną osób niepełnosprawnych, a zwłaszcza tego typu osób, pragnących żyć aktywnie. Utworzenie tego typu ośrodka w gminie ma potencjalne szanse powodzenia, z uwagi na walory środowiska (mikroklimat lasów sosnowych, „spokojny” krajobraz, rozległe, otwarte przestrzenie) oraz względnie dobry dojazd. Korzyścią dla społeczności lokalnej byłaby możliwość zaangażowania miejscowego sektora prywatnego w fazie budowy obiektów, a następnie utworzenia w gminie nowych miejsc pracy, związanych z obsługą gości. Na obecnym strategicznym etapie programowania rozwoju gminy można założyć, iż obiekty rehabilitacyjne mogłyby powstać pomiędzy wsiami Świdwiborek, a Białusny Lasek, w strefie kompleksu leśnego, o bardzo wysokiej przydatności turystycznej, bądź strefie pomiędzy wsiami Świdwiborek, a Charcibałda („Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Myszyniec”). Potencjalna ilość całorocznych miejsc w tego typu obiektach powinna wynosić ok. 300 – 500, obejmując zarówno bazę noclegową, gastronomiczną, leczniczo-rehabilitacyjną jak i sportowo-rehabilitacyjną (stadion, hala sportowa, basen kryty, ośrodek hipoterapii), a także infrastrukturę rekreacyjną (trasy rowerowe, piesze, jeździeckie i narciarskie).
- q **Regionalna kultura** - trzecim rodzajem działalności turystycznej, która ma potencjalne szanse rozwoju na terenie gminy jest turystyka oparta na wykorzystaniu regionalnych tradycji kulturowych (obrzędy, potrawy, wyroby). W takim przypadku, głównym ośrodkiem tego typu aktywności powinien być Myszyniec, w którym powinno powstać kilka obiektów typu pensjonatowego (pensjonaty rodzinne), na ok. 50 – 100 miejsc, oferujących usługi typu B&B

Przy założeniu realizacji zarówno programu rozwoju agroturystyki jak i ośrodka rehabilitacyjno-sportowego oraz bazy pensjonatowej w Myszyncu, można określić prognozowany, docelowy (2015 r.) poziom rozwoju funkcji turystycznej gminy, którego podstawowymi wskaźnikami są:

- a) wskaźnik funkcji turystycznej T_f
- b) wskaźnik gęstości ruchu turystycznego G_t
- c) wskaźnik stopnia wykorzystania miejsc noclegowych W_m

ad. a. Wskaźnik funkcji turystycznej miasta bądź regionu obliczany jest wg. wzoru:

$$T_f = 100 \times N/L$$

gdzie: **N** - liczba miejsc noclegowych; **L** - liczba ludności

W przypadku Gminy Myszyniec wskaźnik T_f mógłby wynosić ok. 10. W europejskich miastach i regionach, o dobrze wykształconej funkcji turystycznej wskaźnik T_f kształtuje się na poziomie 100 - 150 co oznacza, że gmina odbiegałaby jeszcze znacznie od standardów europejskich w tym zakresie.

ad. b. Wskaźnik gęstości ruchu turystycznego określa ilość turystów, przypadających na jednostkę powierzchni i jest obliczany wg. wzoru:

$$G_t = T/S$$

gdzie: **T** - liczba turystów w skali roku; **S** - powierzchnia w km²

W przypadku gminy Myszyniec można przyjąć liczbę turystów w ciągu roku na poziomie ok. 20 tys. osób. W tej sytuacji wskaźnik gęstości ruchu turystycznego dla obszaru całej gminy będzie wynosił **Gt=70**. Należy zaznaczyć, iż w literaturze przedmiotu przyjmuje się wielkość tego wskaźnika w wysokości 10.000 jako poziom graniczny, powyżej którego wypoczynek staje się uciążliwy zarówno dla turystów jak i stałych mieszkańców danej miejscowości, a także wpływa negatywnie na środowisko naturalne.

ad. c. Wskaźnik wykorzystania całorocznych miejsc noclegowych **Wm** określa w procentach poziom tego wykorzystania i jest obliczany jako średnia ważona stopnia wykorzystania miejsc w poszczególnych obiektach w każdym z miesięcy w roku. Dla gminy Myszyniec stosowne obliczenia przedstawiałyby się następująco:

MIESIĄCE	WYKORZYSTANIE MIEJSC w %
styczeń	50
luty	50
marzec	55
kwiecień	55
maj	65
czerwiec	70
lipiec	95
sierpień	93
wrzesień	80
październik	60
listopad	40
grudzień	45
ROK	63

Analizy własne

7.1.2. Turystyka jako ważna funkcja gospodarcza gminy.

Od wielu lat turystyka może być coraz bardziej istotną funkcją gospodarczą poszczególnych gmin i regionów. Jeżeli tak się dzieje, to oprócz obiektów nastawionych na bezpośrednią obsługę turystów (hotele, pensjonaty, campingi), rozwija się także sieć usług, takich jak wypożyczalnie sprzętu sportowego i turystycznego, restauracje, kawiarnie, punkty małej gastronomii czy sklepy ze sprzętem turystycznym i pamiątkami. Turystyka ożywia gminę, zmieniając jej wygląd i rozszerzając ofertę usługową, z której także korzystają stali mieszkańcy (np. wzrost ilości sklepów i poprawa ich zaopatrzenia oraz rozszerzenie czasu pracy, usprawnienie opieki zdrowotnej, powstanie szkoły średniej kształcącej kadry dla potrzeb turystyki itp.), a także w znacznym stopniu wymuszając rozwój infrastruktury technicznej (np. oczyszczalnie ścieków wraz z systemem kanalizacyjnym, wodociągi wiejskie, drogi, parkingi).

Stan ten także powoduje, że coraz większa część społeczności zaczyna utrzymywać się z turystyki, o czym świadczy na ogół rozwój sektora usług, który w gminach turystycznych obejmuje ok. 45-50% ogółu zatrudnionych.

WNIOSKI:

1. Największymi atrakcjami turystycznymi gminy są jej położenie, środowisko naturalne oraz walory kulturowe, a także liczne gospodarstwa rolne, które mogą stać się renomowanymi obiektami agroturystycznymi..
2. Gmina nie posiada praktycznie bazy turystycznej, natomiast potencjalnie można na jej terenie stworzyć w okresie 5-8 lat ok. 1000 miejsc, z tego ok. 500 w obiektach agroturystycznych i ok. 400 w ośrodku rehabilitacyjno-sportowym dla osób niepełnosprawnych.
3. Założone wskaźniki rozwoju funkcji turystycznej gminy wskazują, iż przyjęty poziom ruchu turystycznego na poziomie ok. 20 – 30 tyś. osób rocznie nie stanowi żadnego zagrożenia dla środowiska naturalnego tego obszaru, a jednocześnie może bardzo korzystnie wpłynąć na rozwój społeczno-gospodarczy gminy m.in. przez wzrost aktywności gospodarczej lokalnych firm, i ograniczenie poziomu bezrobocia.

7.2. Rolnictwo.

Do chwili obecnej gmina Myszyniec jest typową gminą rolniczą. W rolnictwie (łącznie z leśnictwem) pracuje ok. 74% zawodowo czynnych, a z pracy w gospodarstwach rolnych utrzymuje się ok. 65% mieszkańców gminy, w tym także części mieszkańców miasta Myszyniec.

Pod względem własnościowym, dominuje tu tradycyjne rolnictwo indywidualne, natomiast głównym kierunkiem produkcji rolnej jest hodowla bydła, determinowana warunkami środowiska naturalnego i strukturą użytkowania gruntów (tab. 12, 12A i 13).

Grunty orne charakteryzują się glebami klasy V i VI (ok. 91% ogółu), natomiast wyższe klasy gleb (IIIb i IV), stanowią zajmują ok. 9%, i występują w rejonie wsi Krysiaki (klasa IIIb) oraz miejscowości Wolkowe, Stary Myszyniec, Myszyniec, Cięćk i Wykrot.

Użytki zielone (łąki i pastwiska) charakteryzują się nieco lepszą bonitacją – dominują wśród nich gleby klasy V (ok. 60% użytków zielonych) i VI (ok. 29%), a w strefach zmeliorowanych (rejon wsi: Zalesie, Białusny Lasek, Olszyny, Charcibałda, Pełty, Świdwiborek, Wolkowe i wydmusy), także klasy III (ok. 1%) i IV (ok. 10%).

Analiza struktury użytków rolnych, które zajmują ok. 70% powierzchni gminy (tab. 12) wskazuje, że największą ich część (ok. 67%) zajmują grunty pastwiska i łąki (odpowiednio ok. 28 i 39%), a następnie grunty orne (ok. 33%). Bardzo niewielką powierzchnię zajmują sady (ok. 9 ha – ok. 0%).

W stosunku do roku 1995 wyraźnemu zmniejszeniu uległa powierzchnia gruntów ornych (o ok. 23%), natomiast zwiększył się udział pastwisk (o ok. 51%), co spowodowane jest zmianami w strukturze produkcji rolnej, charakteryzującymi się odchodzeniem od upraw roślinnych na rzecz hodowli.

Wg. danych Urzędu Miasta i Gminy Myszyniec, w końcu 2002 r. na terenie gminy znajdowały się 1502 gospodarstw rolnych, a średnia wielkość oscylowała na poziomie ok. 10,5 ha, natomiast średnia wielkość gospodarstw rolnych w poszczególnych sołectwach, przedstawia się następująco:

Lp.	Sołectwo	Średnia wielkość gospodarstw rolnych w ha
1	2	3
1.	Białusny Lasek	10,10
2.	Charcibałda	10,25
3.	Cięćk	13,20

4.	Drężek	12,40
5.	Gadomskie	15,10
1	2	3
6.	Krysiaki	10,50
7.	Myszyniec Koryta	8,20
8.	Niedźwiedź	8,20
9.	Olszyny	11,90
10.	Pełty	12,40
11.	Stary Myszyniec	6,90
12.	Świdwiborek	13,80
13.	Wolkowe	9,60
14.	Wydmusy	9,90
15.	Wykrot	11,10
16.	Zalesie	10,00
17.	Zdunek	10,20

Analiza własna na podst. danych UMiG w Myszyńcu

Sektor obsługi rolnictwa w gminie jest stosunkowo słabo rozwinięty:

- q obsługę w zakresie zaopatrzenia rolników w nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, narzędzia itp. prowadzi Gminna Spółdzielnia w Myszyńcu, Kółko Rolnicze w Wykrocie oraz kilka prywatnych firm, zlokalizowanych w mieście.
- q brak jest lokalnych zakładów, które prowadziłyby przetwórstwo produktów rolnych, wytwarzanych w gminie. W sytuacji, kiedy dominującą formą aktywności rolnej jest hodowla bydła mlecznego, całość mleka (poprzez zlewnie w Myszyńcu, Białusnym Lasku, Gadomskich, Olszynach, Starym Myszyńcu, Świdwiborku, Wolkowych, Wykrocie, Wydmusach, Zalesiu i Zdunku) przewożona jest głównie do Zakładów Mleczarskich w Ostrołęce, które z tego względu mogą stosować praktyki monopolistyczne, dyktując ceny na regionalnym rynku mleka.

WNIOSKI:

1. Użytki rolne stanowią ok. 70% obszaru gminy i charakteryzują się niskim poziomem bonitacji gleb - gleby klasy V i Vi stanowią ok. 91% gruntów ornych i ok. 60%
2. Hodowla (zwłaszcza bydła mlecznego) jest dominującą formą działalności rolniczej w gminie.
3. Brak jest na terenie gminy firm i przedsiębiorstw, zajmujących się przetwórstwem produktów, pochodzących z lokalnych gospodarstw, a zadaniem priorytetowym jest podjęcie działań na rzecz rozwoju inwestycji z tego zakresu, wykorzystujących istniejące zaplecze rolnicze.
4. Celowe jest także podejmowanie działań, na rzecz lokalizacji na terenach wiejskich niewielkich zakładów przemysłowych, rzemieślniczych i usługowych, tworzących miejsca pracy, zwłaszcza dla bezrobotnych.
5. Pod względem wielkości indywidualnych gospodarstw rolnych ich średnia wielkość waha się w gminie od 6,9 do 13,2 ha.
6. Z pracy w rolnictwie utrzymuje się ok. 74% aktywnych zawodowo na terenie gminy.

7.3. Poziom rozwoju gospodarczego gminy.

Ogólny stopień rozwoju gospodarczego gminy Myszyniec oceniono, biorąc pod uwagę dochody podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych w latach 2000 – 2002 (tab. 19 – 19C).

Analiza materiałów otrzymanych z Urzędu Skarbowego w Ostrołęce pozwala stwierdzić, że poziom dochodów przedsiębiorstw i spółek z terenu gminy był wyższy w 2002 r. o ok. 92% w stosunku do roku 2000, a dochody te, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy wzrosły z 67,17 zł do 134,57 zł., a więc o ok. 100%. Są to co prawda wskaźniki czysto

teoretyczne, jednak potwierdzają one tendencję rozwojową firm tego terenu, chociaż w relacji do 2001 r. dochody te uległy obniżeniu o ok. 2%.

Drugim, bardzo istotnym wskaźnikiem dotyczącym stopnia rozwoju gospodarczego gminy jest poziom dochodów osób fizycznych, zarówno tych które nie prowadzą działalności gospodarczej jak i tych opodatkowanych w formie ryczału bądź na zasadach ogólnych. Wielkość tego dochodu wyniosła w 2000 r. ok. 46,6 mln zł, a w roku 2002 ok. 60,6 mln zł i była wyższa o ok. 30% w stosunku do roku 2000. W 2002 r. , w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy łączny dochód osób:

- q nie prowadzących działalności gospodarczej osiągnął poziom ok. 4.624,71 zł. Był on wyższy w stosunku do roku 2000 o ok. 33%,
- q prowadzących działalność gospodarczą wyniósł ok. 1.239,86 zł, i był wyższy w stosunku do 2000 r. o ok. 40%.

Kumulując wszystkie trzy w/w rodzaje dochodów stwierdzono, że w 2002 r. były one wyższe o ok. 31% w stosunku do roku 2000, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy osiągnęły poziom 5.999,13 zł. Wielkości te są relatywnie niższe niż w całym powiecie ostrołęckim o ok. 4 punkty procentowe co sugeruje, iż region ten nadal odznacza się pewnym zapóźnieniem rozwoju gospodarczego.

WNIOSKI:

1. Dochody zarówno przedsiębiorstw jak i osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą w gminie wykazywały w 2002 r. tendencję wzrostową, w stosunku do roku 2000.
2. Skumulowany wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca gminy wzrósł w latach 2000 – 2002 o ok. 37% i był niższy od średniego dla powiatu ostrołęckiego o ok. 4 punkty procentowe, co dowodzi, iż tempo rozwoju gospodarczego gminy jest nieco niższe w stosunku do powiatu jako całości.

8. STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW W GMINIE I ICH FORMY WŁASNOŚCI.

Powierzchnia gminy Myszyniec wynosi 22.859 ha. Analizując strukturę użytkowania terenów zwraca przede wszystkim uwagę bardzo duży udział użytków rolnych, które zajmują ok. 70% obszaru gminy. Drugim, pod względem wielkości rodzajem terenów są lasy, zajmujące ok. 23% powierzchni. Pozostałe ok. 7% (ok. 1,4 tys. ha) to przede wszystkim tereny zajęte pod komunikację i zainwestowane oraz nieużytki.

Taka struktura rodzajów terenów w gminie wskazuje, jakie funkcje gospodarcze są dla tego obszaru wiodące oraz jakie mogą się rozwijać, wykorzystując walory tego terenu. Dominującą funkcją gminy, jest oczywiście rolnictwo, jednak znaczne obszary lasów oraz zwiększający się udział wód (przede wszystkim zbiorniki sztuczne) stwarzają naturalne predyspozycje do rozwoju turystyki jako drugiej funkcji, istotnej dla rozwoju ekonomicznego tego terenu.

Struktura własności terenów w Gminie Myszyniec przedstawia się następująco:

LP.	WŁAŚCICIEL TERENU	Powierzchnia terenu w ha	Udział w powierzchni terenu w %
1.	Skarb Państwa <i>a</i>	3.200	14,0
2.	Gmina Myszyniec (własność komunalna)	347	1,5
3.	Osoby prywatne (fizyczne i prawne)	18.488	80,9
4.	Pozostałe <i>b</i>	824	3,6
5.	OGÓŁEM	22.859	100,0

a - w tym: lasy państwowe i wody

b - w tym: drogi publiczne

W końcu 2002 r. wielkość terenów komunalnych wynosiła:

q na terenie miasta – 73 ha,

q na terenach wiejskich gminy - 276 ha.

Punktem wyjścia do analizy możliwości przyciągnięcia na teren gminy inwestorów zewnętrznych jest z jednej strony wielkość gruntów komunalnych, możliwych do sprzedaży, z drugiej ceny gruntów na tym obszarze, w zależności od ich położenia i poziomu uzbrojenia.

Poziom cen ziemi w gminie jest zróżnicowany i uzależniony zarówno od przeznaczenia terenów jak i ich położenia, przede wszystkim w stosunku do miejsc uznawanych jako najatrakcyjniejsze tzn. zlokalizowanych np. w bezpośredniej bliskości sztucznych zbiorników wodnych (przede wszystkim Wykrot) i lasów oraz w pobliżu miasta. Aktualne, szacunkowe ceny 1 m² gruntów w gminie przedstawiają się następująco:

Lp.	PRZEZNACZENIE TERENU	ŚREDNI KOSZT
1.	Działki rolne	0,30 – 1,00 zł/m ²
2.	Działki budowlane	10 - 20 zł/m ² , jednak w rejonach szczególnie atrakcyjnych dochodzą do 50 zł/m ²
3.	Działki letniskowe z możliwością zabudowy	15 – 25 zł/m ²

Analiza własna na podst. danych UMiG w Myszyńcu.

W porównaniu do cen ziemi w regionie, ich poziom na terenie gminy należy uznać za przeciętny. Z uwagi na walory środowiska gminy, a także aktywną politykę społeczną i gospodarczą władz samorządowych, może wpływać to pozytywnie na proces angażowania się nowych inwestorów, i być jednocześnie zachętą do inwestowania dla lokalnego sektora prywatnego.

WNIOSKI:

1. W obrębie gminy dominują dwie formy użytkowania terenów:

- użytki rolne, zajmujące ok. 70% terenu,
- lasy i wody, zajmujące ok. 23% terenu.

co w sposób naturalny wyznacza podstawowe funkcje gospodarcze tego obszaru.

2. Pod względem form własności, w końcu 2002 r. przeważają tereny należące do osób prywatnych (zarówno fizycznych jak i prawnych), stanowiąc ok. 81% obszaru gminy.

3. Udział gruntów komunalnych, będących własnością gminy jest niewielki i stanowi jedynie ok. 1,5% terenu.

4. Ceny ziemi są nie wykazują istotnego zróżnicowania, jednak w odniesieniu do działek budowlanych należy je uznać za przeciętne, co może stanowić bodziec m.in. do lokowania na tym terenie inwestycji.

9. STRUKTURA DOCHODÓW I WYDATKÓW BUDŻETU GMINY.

Budżet gminy jest najważniejszym dokumentem, przyjmowanym i uchwalanym przez Radę Miejską, stanowiącym podstawę wszystkich działań samorządu. Może mieć on charakter pasywny bądź aktywny, w zależności od przyjętej koncepcji rozwoju. Może być także opracowywany w układzie działów, bądź może być tzw. budżetem zadaniowym, to jest takim, który przede wszystkim w sferze wydatków jest rozpisany na poszczególne zadania, zaplanowane do wykonania w danym roku. Do każdego z zadań przypisane są jego koszty

oraz źródła finansowania, tak budżetowe jak i zewnętrzne. W analizowanym okresie 1995-2002 (także w l. 2003-2004) budżet gminy opracowywany był metodą tradycyjną, działową.

Jak zaznaczono wyżej, w niniejszym opracowaniu dokonano analizy budżetów gminy Myszyniec z lat 1995 - 2002 (tab. 15 - 17A) i na tej podstawie określono poniższe, najbardziej charakterystyczne ich cechy:

9.1. Dochody budżetowe:

- q Wielkość dochodów budżetu gminy w 2002 r. wyniosła ok. 16,62 mln zł i w stosunku do 2000 r. wzrosła o ok. 26% (ok. 3,7 mln zł).
- q W latach 2000-2002 udział dochodów własnych gminy w dochodach ogółem ulega stałemu obniżeniu się z ok. 28% w 2000 r. do ok. 19% w 2002 r. Spadek ten, zaznacza się także w wartościach bezwzględnych i wynosi w 2002 r., w stosunku do roku 2000 ok. 0,55 mln zł. Fakt ten należy uznać za zjawisko bardzo negatywne i niepokojące zwłaszcza, z punktu widzenia planowanych zadań inwestycyjnych. Także, w stosunku do 1995 r., w latach 2000 – 2002 nastąpił wyraźny spadek udziału tej grupy dochodów w dochodach ogółem (odpowiednio z ok. 49% do ok. 19%).
- q W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy dochody własne wzrosły w l. 1995 -2002 ze 153,85 zł do 300,15 zł, przy jednoczesnym spadku w relacji 2002 r. do roku 2001 (o ok. 6 zł).
- q Brak jest w materiałach UMiG danych o udziale w dochodach własnych wpływów z podatku dochodowego. Jednak w oparciu o doświadczenia innych gmin w kraju o podobnym charakterze można stwierdzić, iż udział ten systematycznie spada. W 2002 r. wyniósł on ok. 23%, kiedy w 1995 r. osiągnął poziom ok. 43%. Stan ten może świadczyć o ubożeniu lokalnej społeczności i mniejszych dochodach lokalnego sektora prywatnego, co jednak nie znajduje odbicia w dochodach firm i osób fizycznych na terenie gminy (dane Urzędu Skarbowego w Ostrołęce). Bardziej racjonalnym wytłumaczeniem jest ograniczanie wpływów z tego podatku ze strony państwa, co wskazuje na pilną potrzebę wprowadzenia nowych zasad finansowania samorządów i zdecydowanego zwiększenia udziału gmin w podatkach od dochodów, wypracowanych na ich terenie.
- q Poziom udział w budżecie dotacji celowych, a więc skierowanych na konkretne przedsięwzięcia i niemożliwych na wykorzystanie w innych, niż określone dziedzinach wahał się od ok. 24% (1995 r.), do ok. 17% w 2000 r. i ok. 28% w 2002 r.
- q Nieco odmiennie kształtuje się udział w budżecie gminy subwencji, a więc środków przekazywanych z budżetu centralnego, na wykorzystanie których władze samorządowe mają pewien wpływ. W 1995 r. stanowiły one jedynie ok. 27% dochodów, aby wzrosnąć w 2000 r. do ok. 55%. W 2002 r. wynosiły one ok. 53% dochodów gminy.

9.2. Wydatki budżetowe:

Niestety, materiały dot. wydatków budżetowych za lata 1995 – 2000, przekazane przez Urząd Miasta i Gminy zawierają wiele nieścisłości i nie są w pełni wiarygodne. Zaprezentowano w zestawieniach, jednak te najbardziej wątpliwe zaznaczono kursywą.

Analizę wydatków budżetowych gminy Myszyniec dokonano w dwóch aspektach:

- a) oceny poziomu wydatków w podziale na inwestycje oraz dotacje do zakładów budżetowych, co pozwala z jednej strony na stworzenie obrazu zaangażowania gminy przede wszystkim w rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, gdyż w tych właśnie sferach mają miejsce główne inwestycje, a z drugiej w finansowanie sfery usług, z której korzysta społeczność lokalna (tab. 16 – 16A),
- b) analizy stopnia zaangażowania budżetu gminy w finansowanie poszczególnych działów, związanych przede wszystkim ze sferą usług społecznych, takich jak ochrona zdrowia, oświata, gospodarka mieszkaniowa, kultura czy sport (tab. 16B – 16D).

Przeprowadzone w takim układzie analizy i oceny doprowadziły do określenia niżej przedstawionych, głównych cech wydatków budżetowych:

- Cechą charakterystycznych wydatków budżetu gminy (zwłaszcza w 2002 r.) był bardzo wysoki udział wydatków w dziale OŚWIATA I WYCHOWANIE, wynoszący ok. 40%. Jest to zjawisko powszechne w odniesieniu do samorządów, które w coraz większej części muszą finansować oświatę ze środków własnych, ponieważ subwencje przekazywane „z centrum” okazują się niewystarczające. Jednocześnie, tak wysoki udział wydatków na oświatę i wychowanie skłania do podjęcia analizy zasadności ekonomicznej utrzymywania niektórych szkół, a także przekazania części zadań (np. świetlice socjoterapeutyczne, zajęcia pozaszkolne) organizacjom pozarządowym, które te same działania są w stanie wykonać na ogół znacznie mniejszym kosztem. Wydatki na oświatę i wychowanie, w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy kształtują się na poziomie ok. 661 zł.
- Drugim działem, pochłaniającym dużą część wydatków (w 2002 r. ok. 16%, w latach 1995 – 2001 w przedziale od ok. 24 do ok. 11%)) jest opieka społeczna - dotyczy to zwłaszcza kosztów różnego typu zasiłków (w tym np. dopłat do kosztów utrzymania zasobów mieszkaniowych). Tu także niezbędna jest analiza zasadności ponoszenia różnego typu wydatków i ich racjonalizacji, poprzez przekazanie zadań organizacjom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych. Poziom wydatków na opiekę społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł w 2002 r. ok. 248 zł.
- Jak wynika z szacunkowej analizy (z uwagi na niezbyt wiarygodne dane co do wydatków budżetowych w l. 1995 – 2001), wydatki w liczbach bezwzględnych w większości działów (poza gospodarką komunalną i ochroną zdrowia) wzrosły w 2002 r. w stosunku do roku 2001.
- Interesująco przedstawiają się zarówno poziom udziału wydatków inwestycyjnych, w wydatkach ogółem jak i wskaźnik poziomu wydatków budżetowych związanych z inwestycjami, na 1 mieszkańca:
 - q udział wydatków na inwestycje w budżecie gminy wahał się od ok. 52% w 1995 do ok. 16% w 2002 r. Wskazuje to, na spadek tempa inwestycji, co w sytuacji ogromnych potrzeb (zwłaszcza w zakresie infrastruktury technicznej), jest zjawiskiem niepokojącym, chociaż częściowo wytłumaczalnym brakiem środków finansowych w budżecie. Taki stan rzeczy wskazuje jednocześnie na niezbyt duże umiejętności gminy w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji (przedakcesyjne fundusze UE). W sytuacji bliskiego wejścia Polski do UE i możliwości korzystania z funduszy strukturalnych, stwarza to poważne obawy, iż także te fundusze mogą się okazać trudno dostępne do samorządu gminy.
 - q najwyższy poziom wydatków inwestycyjnych w gminie, w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnięto w 2000 r. (ok. 574 zł). W 2002 r. wskaźnik ten spadł do poziomu ok. 244 zł.

WNIOSKI:

1. W analizowanym okresie budżet gminy Myszyniec opracowywany był w układzie działów, a nie jako budżet zadaniowy, co wynikało w dużej mierze z nieustabilizowanej sytuacji finansowej gminy.
2. Dotacje celowe, stanowiące w 2002 r. ok. 28% dochodów gminy, jako składnik budżetu mają charakter pasywny. Są one niezbędne dla zapewnienia funkcjonowania m.in. oświaty, jednak ich wpływ na stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy jest niewielki.
3. Subwencje, stanowiące w 2002 r. ok. 53% dochodów gminy, można uznać za element budżetu aktywnego w przypadku, gdy istnieje możliwość, nawet ograniczonego, kierowania tych środków na zadania wyznaczone przez władze lokalne.
4. Zjawiskiem niepokojącym jest obniżanie się dochodów własnych gminy, a przede wszystkim udziału w podatkach dochodowych, co świadczy raczej o niechęci władz centralnych do przekazywania finansów na najniższe szczeble władzy, niż o wyraźnym ubożeniu społeczności lokalnej.
5. Trzy działy (oświata, opieka społeczna i administracja) pochłaniały w 2002 r. ok. 66% ogółu wydatków gminy, natomiast inwestycje stanowiły jedynie ok. 16% wydatków.
6. O ile wydatki w oświacie należy uznać za uzasadnione, chociaż także i tu konieczna jest ich racjonalizacja, o tyle stały wzrost kosztów opieki społecznej świadczy z jednej strony o poziomie ubóstwa, z drugiej o braku programów aktywizacji zawodowej i wspierania lokalnej przedsiębiorczości, ograniczających ilość klientów opieki społecznej. Są to bezsprzecznie wydatki konieczne w istniejącej sytuacji, lecz możliwe do znacznego ograniczenia przy podjęciu działań na rzecz zmniejszenia liczby najuboższych mieszkańców gminy.

10. ZARZĄDZANIE GMINĄ.

Urząd Miasta i Gminy zatrudnia 28 osób (2003 r.), a ich charakterystyka przedstawia się następująco:

q rodzaje stanowisk

Stanowisko	%
Techniczne	11
Obsługa	21
Administracja	54
Kierownictwo	14
OGÓŁEM	100

Analiza własna na podst. danych UMiG w Myżyńcu

q wiek

Wiek	%
do 30 lat	7
31 – 40 lat	21
41 – 50 lat	29
pow. 50 lat	43
OGÓŁEM	100

Analiza własna na podst. danych UMiG w Myżyńcu

q wykształcenie

Wykształcenie	%
podstawowe	18
zawodowe	11
średnie	43
wyższe	27
OGÓŁEM	100

Analiza własna na podst. danych UMiG w Myżyńcu.

Szczególnie istotną rolę w zarządzaniu gminą sprawują Komisje Rady Miejskiej, w pracach których niestety nie uczestniczą przedstawiciele lokalnej społeczności. To właśnie te gremia wypracowują stanowiska w najważniejszych dla tego terenu sprawach, prezentując je następnie na posiedzeniach plenarnych Rady.

Podstawą zarządzania finansowego w gminie jest jej budżet oraz comiesięczne sprawozdania z jego wykonania, składane Burmistrzowi i Radzie Miejskiej przez Skarbnika Urzędu Miasta i Gminy, obejmujące zestawienie poziomu dochodów i wydatków wg. działów.

Urząd Miasta i Gminy, poprzez swoje komórki (referaty) nadzoruje m.in. działalność spółek prawa handlowego, których gmina jest właścicielem (Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej) oraz instytucji kultury, a także szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Proces planowania inwestycji w gminie, będący jednym z kluczowych zadań samorządu, składa się z kilku kolejnych faz:

- q wnioski członków Rady, mieszkańców gminy, organizacji społecznych, samorządu (sołtysów) odnośnie potrzeby realizacji danej inwestycji,
- q ocena zasadności i realności finansowo-rzeczowej inwestycji przez odpowiednie komórki merytoryczne Urzędu Miasta i Gminy i Burmistrza, a w przypadku inwestycji istotnych dla gminy, o dużym zasięgu i znacznych kosztach uzyskanie przyzwolenia Rady Miejskiej w formie Uchwały,
- q w przypadku pozytywnej decyzji Burmistrza lub Rady, rozpoczęcie procesu przygotowania inwestycji przez właściwe komórki Urzędu Miasta i Gminy (dokumentacja, uzgodnienia, ogłoszenie przetargu na wykonawstwo),
- q realizacja inwestycji przez wybraną w drodze przetargu firmę,
- q rozliczenie inwestycji i jej zamknięcie przez odpowiedni referat Urzędu.

O ile proces podejmowania decyzji w odniesieniu do najważniejszych spraw, dotyczących funkcjonowania gminy oraz oceny efektów tych decyzji leży w kompetencji Rady Gminy i Burmistrza, o tyle realizacja konkretnych działań i monitorowanie ich efektów należy do właściwych jednostek, odpowiedzialnych za konkretne segmenty działań.

Na podstawie przeprowadzonych analiz, opartych o informacje Urzędu Miasta i Gminy Myszyniec, a także własnych obserwacji w trakcie spotkań Zespołu Planowania Strategicznego, określono podstawowe słabe strony procesu zarządzania gminą. Należą do nich:

- wciąż jeszcze zbyt niski poziom kwalifikacji zawodowych części urzędników (ok. 31% legitymuje się wykształceniem podstawowym i zawodowym), oparty głównie na doświadczeniach z dotychczasowej pracy, przy zupełnie innych kompetencjach i zadaniach samorządu,
- niedostateczny stopień przekazywania uprawnień, odpowiedzialności oraz zadań własnych gminy i związanych z tym środków finansowych najniższym szczeblom samorządowym (sołectwom) i organizacjom społecznym (pozarządowym),

- niedostateczny stopień wykorzystania nowoczesnych systemów informatycznych w zarządzaniu gminą, a także brak kompleksowej, aktualnej bazy danych o gminie,
- niedostateczne zaangażowanie środowisk lokalnych w proces zarządzania.

WNIOSKI:

1. Sprawny system zarządzania gminą w zakresie przywództwa (Burmistrz), przy zbyt niskim poziomie udziału społeczności lokalnej w tym procesie.
2. Bardzo ograniczony system współpracy samorządu z różnymi środowiskami społeczności lokalnej, a zwłaszcza ze środowiskami będącymi w opozycji do obecnych władz,
3. Wypracowany, sprawny system zarządzania finansowego działań w najważniejszych sektorach życia gminy i sprawozdawczości firm, będących własnością gminy.
4. Zbyt niski stopień pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, na najważniejsze sfery działalności, w tym na inwestycje infrastrukturalne.
5. Zbyt niski stopień kwalifikacji zawodowych pracowników Urzędu Miasta i Gminy.
6. Pomimo podejmowanych działań, zbyt wolne tempo przekazywania kompetencji, zadań własnych i związanych z tym środków finansowych najniższym szczeblom samorządowym (sołectwa) oraz organizacjom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych.
7. Niedostateczne wykorzystanie systemów informatycznych w zarządzaniu gminą oraz brak kompleksowej, aktualnej bazy danych o gminie.

11. WSPÓŁPRACA SEKTORA PUBLICZNEGO, PRYWATNEGO I POZARZĄDOWEGO.

11.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi:

Z uzyskanych, w czasie prac Zespołu Planowania Strategicznego informacji wynika, iż sektor organizacji pozarządowych (obywatelskich) na terenie gminy Myszyniec jest słabo rozwinięty. Jest to sytuacja niekorzystna, zarówno z punktu widzenia samorządu jak i mieszkańców gminy. którzy Wciąż zbyt biernie podchodzą oni do spraw, związanych z szeroko rozumianym życiem publicznym, a tym samym nie wykorzystują możliwości samodzielnego, aktywnego kreowania swojego otoczenia, tak w aspekcie społecznym jak i gospodarczym.

Być może przyczyna tkwi w braku liderów lokalnych bądź w braku informacji o roli, jaką organizacje obywatelskie mogą pełnić w swoich społecznościach. Organizacje pozarządowe mogą być bardzo ważnym sprzymierzeńcem władz lokalnych w działaniach, w których posiadają większy zasób wiedzy lub do których są lepiej merytorycznie przygotowane. W takiej sytuacji przekazanie realizacji niektórych zadań tym organizacjom daje zarówno lepsze efekty jak też obniża ich koszty, co z punktu widzenia budżetu gminy jest sprawą istotną. Dotyczy to m.in.:

- różnego typu szkoleń, w tym np. podnoszących kwalifikacje czy aktywizujących społeczność lokalną,
- działań z zakresu opieki społecznej i edukacji,
- organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- aktywizacji osób pozostających bez pracy,
- tworzenia i rozbudowy infrastruktury turystycznej - w tych działaniach najlepsze efekty daje współpraca sektora prywatnego i pozarządowego,
- opracowywania perspektywicznych programów rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Przyjęte w 2003 r. przez Sejm RP Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz o zatrudnieniu socjalnym, a także zdecydowane wspieranie idei ruchu pozarządowego przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej spowodowało, iż

powoli zmieniają się relacje pomiędzy sektorem publicznym i pozarządowym. Uregulowane zostały:

- q sprawa konsultacji decyzji samorządu lokalnego ze środowiskiem organizacji społecznych (obowiązek obligatoryjny gminy),
- q zakres, procedury oraz zasady zlecania i finansowania zadań własnych gminy organizacjom pozarządowym,
- q coroczne zasady współpracy samorządu i NGO's na szczeblu lokalnym (obowiązek obligatoryjny gminy).

Należy założyć, iż najbliższe lata przyniosą rozszerzenie zakresu współdziałania władz samorządowych gminy ze środowiskiem organizacji pozarządowych zwłaszcza, iż model takiego partnerstwa na szczeblu gminy czy powiatu jest standardem od dawna przyjętym w Unii Europejskiej, a wspólne projekty (zwłaszcza w ramach sektorowych programów operacyjnych związanych z zasobami ludzkimi i rozwojem lokalnym czy inicjatywy wspólnotowej Equal i Leader+), mają szczególne preferencje.

11.2. Współpraca z sektorem prywatnym.

Podobnie jak w przypadku organizacji pozarządowych, władze samorządowe powinny widzieć w sektorze prywatnym naturalnego partnera, który będzie wspierał działania władz lokalnych i dopingował je do efektywnych działań na rzecz rozwoju gospodarczego gminy. Jak się wydaje, w odróżnieniu od sektora pozarządowego, środowisko lokalnego biznesu potrafiło stać się już w miarę wpływowym lobby, i ma szansę współdziałania z samorządem gminy na rzecz wypracowania spójnego programu działania, który mógłby być podstawą dalszej dyskusji na forum ogólnomiejskim. Naturalnym głosem krytyki pod adresem władz za konkretne decyzje i związane z nimi działania towarzyszy – chociaż wciąż jeszcze ograniczona - chęć prowadzenia dyskusji i przedstawienia alternatywnych rozwiązań. Co istotne, wyczuwalna jest otwartość władz samorządowych do podejmowania tego typu, merytorycznej dyskusji.

Jest to sytuacja korzystna, która powinna doprowadzić do sytuacji, w której przedstawiciele sektora prywatnego będą mieli znaczący wpływ, na procesy ekonomiczno-społeczne w gminie, przyjmując raczej rolę współdecydenta, a nie recenzenta.

Istotnym zagadnieniem jest konsolidacja środowiska rolników indywidualnych. Wiodącą funkcją gminy Myszyniec jest, i pozostanie rolnictwo i właśnie ta grupa społeczna powinna umieć w znaczący sposób formułować swoje postulaty i oczekiwania, w stosunku do zadań własnych samorządu. Kluczowym problemem jest więc zarówno integracja środowiska rolników, jak i zrozumienie przez nich faktu, iż rolnictwo musi funkcjonować w oparciu o zasady rynkowe, jako sprawnie zarządzane firmy, zajmujące się nie tylko produkcją żywności, ale także ich przetwórstwem oraz zbytem. Tylko w takiej sytuacji środowisko to może stać się partnerem samorządu, wpływającym na podejmowane przez niego decyzje, związane z kierunkami rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

11.3. Współpraca ze społecznością lokalną.

Udział społeczności gminy w procesie zarządzania nią, rozumiany jako udział znacznej liczby mieszkańców w fazie podejmowania istotnych z jej punktu widzenia decyzji, jest w przypadku gminy Myszyniec niewielki. A przecież jest on niezbędny zarówno dla budowania społeczeństwa obywatelskiego jak i tworzenia więzi społecznych, prowadzących do utożsamiania się mieszkańca z gminą, miastem czy wsią, w których mieszka.

Jak wykazują dotychczasowe doświadczenia, zaangażowanie społeczności lokalnej w bieżące sprawy gminy jest niewspółmiernie mały, w stosunku do problemów jakie stoją przed władzami lokalnymi i praktycznie sprowadza się do biernej akceptacji przedstawianych rozwiązań. Emocje wzbudzają jedynie sprawy, dotyczące poszczególnych grup interesów bądź niewielkie społeczności.

Z drugiej strony należy stwierdzić, że władze samorządowe nie wykazują jeszcze zbyt dużego zainteresowania włączaniem mieszkańców w proces zarządzania. Wciąż brak

sprawnego systemu komunikacji oraz metod angażowania społeczności lokalnej w procesy decyzyjne Urzędu Miasta i Gminy, przynajmniej w odniesieniu do społeczności poszczególnych wsi lub sołectw.

Komunikacja władza – społeczność lokalna odbywa się poprzez:

- q biuletyn informacyjny Urzędu Miasta i Gminy „Kurpik”, który jednak jest przede wszystkim jednostronną informacją o działaniach władz, a nie forum wymiany poglądów i dyskusji,
- q ogłoszenia i informacje Urzędu Miasta i Gminy, wywieszane w gablotach,
- q udział (niezbyt liczny) mieszkańców w sesjach Rady Miejskiej,
- q spotkania Burmistrza i pracowników Urzędu Miasta i Gminy z mieszkańcami gminy.

Efekt tych form komunikacji pozostawia wciąż wiele do życzenia. Być może sytuacja uległaby istotnej zmianie, gdyby udało się utworzyć prywatną, myszyniecką gazetę (np. dwutygodnik), na łamach której byłyby prezentowane zarówno wszystkie informacje samorządu, relacje z wydarzeń w gminie jak i różne opinie społeczności lokalnej.

Drugim, możliwym do wdrożenia elementem komunikacji społecznej są ankiety, skierowane do mieszkańców bądź różnych jej grup, w których władze zadają krótkie, jasno sformułowane pytania, dotyczące istotnych problemów. Ankiety takie, oczywiście anonimowe, mogłyby być dobrym sposobem poznawania nie tylko opinii mieszkańców gminy w różnych sprawach, ale także np. osób przejeżdżających lub zatrzymujących się w gminie, co do ich postrzegania tego terenu, tego co jest w nim ciekawego, a co wzbudza odczucia negatywne.

WNIOSKI:

1. Nowe regulacje prawne oraz konieczność przyjęcia standardów unijnych powinno doprowadzić do stworzenia rzeczywistego partnerstwa na poziomie lokalnym, w relacji władze samorządowe – sektor prywatny – sektor pozarządowy.
2. Organizacje pozarządowe, w świetle obecnych uregulowań prawnych, mogą i powinny może stać się naturalnym partnerem samorządu, wspierając go i uzupełniając jego działania na tych polach, na których mogą być bardziej efektywne.
3. Z uwagi na silną pozycję sektora prywatnego w gminie, należy dążyć do wypracowania mechanizmów i systemu trwałej współpracy tego środowiska z samorządem, włączając w ten system także środowisko rolników pod warunkiem, iż osiągnie ono przynajmniej minimalny poziom integracji.
4. Społeczność lokalna gminy, z racji uwarunkowań historyczno-społecznych jest mocno zintegrowana zintegrowana, a więzi społeczne są silne. W tej sytuacji dziwi wciąż zbyt mała skuteczność podejmowanych przez samorząd prób, włączenia mieszkańców do współdziałania i współdecydowania o strategicznych celach i zadaniach w zakresie rozwoju społecznego i ekonomicznego gminy.
5. Brak jest efektywnego systemu komunikacji w relacji władze samorządowe – społeczność lokalna.

III. DIAGNOZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY MYSZYNIEC.

1. ANALIZA SWOT JAKO OCENA SŁABYCH I MOCNYCH STRON GMINY ORAZ SZANS I ZAGROŻEŃ JEJ ROZWOJU..

Wychodząc z przedstawionej charakterystyki stanu istniejącego gminy Myszyńiec, odniesionej do niemal wszystkich sfer życia społeczno - gospodarczego, stanu środowiska czy problemu zarządzania, podjęto próbę określenia jej słabych i mocnych stron, w większości z omówionych kategorii. W tym celu posłużono się ANALIZĄ SWOT, pozwalającą z jednej strony na podsumowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, a z drugiej na określenie uwarunkowań tego rozwoju, poprzez ocenę wartościującą. Ocena taka pozwala na krytyczne spojrzenie na gminę w kontekście jej siły i słabości.

Analiza SWOT to metoda szeroko stosowana w sektorze prywatnych przedsiębiorstw, służąca do ceny wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- **Strenghts** - mocne (silne) strony,
- **Weaknesses** - słabe strony,
- **Opportunities** - możliwości (szanse),
- **Threats** - zagrożenia.

Dwie z tych pierwszych ocen należą do kategorii **uwarunkowań wewnętrznych**, a więc w przypadku gminy zależą od jej potencjału gospodarczego i społecznego, kwalifikacji ludzi, organizacji, położenia czy stanu środowiska. Dwie pozostałe to **uwarunkowania zewnętrzne**, czyli przede wszystkim procesy makroekonomiczne i otoczenie konkurencyjne gminy.

O ile dwie pierwsze kategorie rozpatrujemy jako silne i słabe strony gminy, które w wielu wypadkach możemy kształtować, o tyle w dwóch następnych musimy określić szanse i zagrożenia, jakim mogą stać dla gminy procesy zachodzące na zewnątrz, warunkujące jej rozwój, ale na które w wielu wypadkach nie mamy istotnego wpływu.

Analiza SWOT jest bardzo przydatnym narzędziem do ustalania celów strategicznych i wyznaczania priorytetów. Opiera się na diagnozie i grupuje problemy, określając ich hierarchię. Może się zdarzyć, że dokonując analizy to samo zjawisko zakwalifikujemy jako szansę i zagrożenie dla rozwoju gminy - jest to możliwe i dopuszczalne, zwłaszcza w odniesieniu do uwarunkowań zewnętrznych, na które władze czy społeczność nie ma dużego wpływu.

Przystępując do analizy SWOT zdefiniowano zakres poszczególnych ocen:

- **Mocne strony** to obszary, w których obecne działania uważane są za skuteczne w odniesieniu do obecnych i przyszłych potrzeb, a stosowane metody oraz mechanizmy koordynacji i zarządzania są właściwe. Są to zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania dalszego rozwoju, a na ich kształt ma wpływ sama gmina,
- **Słabe strony** to obszary występowania zjawisk, co do których nie wykorzystano wszystkich sposobów poprawy sytuacji, nie wytworzono skutecznych mechanizmów zarządzania czy nie wykorzystano istniejącego potencjału. Odnoszą się one zarówno do obecnych jak i przyszłych potrzeb, stając się barierami w wykorzystaniu szans rozwojowych. Są to zjawiska stricte negatywne, ale możliwe do zmiany w obrębie gminy,
- **Szanse** to sfera działań, które mogą wspierać nasze planowane przedsięwzięcia i korzystnie wpływać na proces rozwoju gminy. Oceniając szanse, należy wskazać prawdopodobieństwo ich powstania i ewentualny czas zakończenia. Zjawiska w tym

sektorze mają charakter pozytywny z punktu widzenia możliwości rozwojowych, jednak wpływ na ich wystąpienie (bądź nie) leży poza zasięgiem oddziaływania gminy,

- **Zagrożenia** to obszary, które niekorzystnie oddziałują lub będą oddziaływały na nasze planowane działania, mając niekorzystny wpływ na rozwój gminy. Konieczne jest określenie prawdopodobieństwa ich powstania, czasu trwania i znaczenia w procesie rozwoju. Są one negatywnym zjawiskiem, lecz ich wystąpienie lub nie leży poza zasięgiem naszego bezpośredniego oddziaływania.

Analizę SWOT dla potrzeb niniejszego opracowania przeprowadzono dla następujących elementów, które uznano jako najistotniejsze dla przyszłego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Myszyniec:

- q położenie i środowisko naturalne,
- q warunki i standardy życia,
- q infrastruktura techniczna,
- q lokalna przedsiębiorczość i aktywność społeczna,
- q rolnictwo,
- q turystyka,
- q zarządzanie gminą i współpraca partnerów lokalnych.

POŁOŻENIE I ŚRODOWISKO NATURALNE.

MOCNE STRONY 1. Czyste środowisko naturalne. 2. Duże kompleksy leśne (ok. 23% terenu) i otwarte przestrzenie (łąki, pastwiska). 3. Znane w kraju i za granicą tradycje kulturowe regionu. 4. Naturalne warunki rozwoju produkcji żywności metodami ekologicznymi. 5. Brak przemysłu. 6. Droga krajowa przebiegająca przez gminę – główny szlak drogowy z centrum kraju na Mazury. 7. Względna bliskość aglomeracji warszawskiej (ok. 130 km). 8. Istniejący (Zawodzie) i nowoutworzony (Wykrot) zbiorniki wodne, mogący służyć także celom rekreacyjnym.	SŁABE STRONY 1. Niewykorzystane walory położenia. 2. Duże braki w infrastrukturze technicznej, mogące grozić degradacji środowiska naturalnego.
SZANSE 1. Aktywność lokalna i możliwości pozyskania środków zewnętrznych, na realizację pomysłów związanych z wykorzystaniem walorów środowiska naturalnego (kulturowego i przyrodniczego) oraz położenia gminy.	ZAGROŻENIA 1. Brak środków w budżecie gminy na współfinansowanie i prefinansowanie projektów. 2. Opóźnione regulacje prawne, umożliwiające np. realizację projektów w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

WARUNKI I STANDARDY ŻYCIA

MOCNE STRONY. 1. Struktura wieku mieszkańców gminy (wysoki odsetek osób w wieku produkcyjnym) - znaczne zasoby siły roboczej. 2. Rozwinięta i dostępna sieć usług podstawowych (handel, opieka zdrowotna, szkolnictwo). 3. Wykształcone, silne więzi społeczne. 4. Zaradność i pracowitość mieszkańców.	SŁABE STRONY 1. Nie zadowalający poziom wyposażenia mieszkań w infrastrukturę techniczną (instalacje wodno - kanalizacyjne, brak gazu ziemnego). 2. Wysoki poziom bezrobocia - ok. 24%. 3. Znaczny poziom ubóstwa – duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (15% ogółu ludności gminy). 4. Niski poziom wyposażenia szkół podst. i gimnazjalnych w nowoczesne pomoce dydaktyczne i narzędzia komunikacji (internet). 5. Słaby poziom aktywności obywatelskiej. 6. Brak atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży.
SZANSE. 1. Możliwość realizacji projektów, podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych i zagrożonych utratą pracy, finansowanych z Funduszy Strukturalnych. 2. Włączenie władz samorządowych gminy i powiatu, środowiska przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych w stworzenie programu LOKALNEGO PARTNERSTWA NA RZECZ ZATRUDNIENIA. 3. Możliwość realizacji projektów, umożliwiających dostosowanie kwalifikacji zawodowych bezrobotnych do potrzeb lokalnego rynku pracy i dofinansowania ich zatrudnienia w prywatnych firmach – Fundusze Strukturalne. 4. Dopłaty do produkcji rolnej – możliwość podniesienia standardów życia na wsi.	ZAGROŻENIA 1. Niski poziom zainteresowania bezrobotnych programami aktywizacji społecznej i zawodowej. 2. Brak chęci współdziałania sektorów, na rzecz wdrożenia LOKALNEGO PARTNERSTWA NA RZECZ ZATRUDNIENIA. 3. Opóźnione uregulowania prawne dot. finansów publicznych oraz przepisy wykonawcze do Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. 4. Opóźnione uregulowania prawne dotyczące partnerstwa publiczno – prywatnego oraz zamówień publicznych wg. standardów unijnych. 5. Niż demograficzny i spadek ilości dzieci – konieczność likwidacji ze względów ekonomicznych części szkół wiejskich.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

MOCNE STRONY

1. Sprawna sieć wodociągowa na terenie miasta.
2. Droga krajowa przebiegająca przez teren gminy.
3. Doświadczenia samorządu w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł dofinansowania inwestycji infrastrukturalnych.

SŁABE STRONY

1. Brak koncepcji rozwoju gospodarki wodno-ściekowej na terenie całej gminy.
2. Brak nowoczesnej i sprawnej oczyszczalni ścieków obsługującej miasto Myszyniec i jego otoczenie wraz z pełnym system kanalizacyjnym na terenie miasta (kolektory ściekowe).
3. Nie rozwiązany problem kanalizacji i oczyszczania ścieków na terenach wiejskich gminy, zarówno w strefach zabudowy zwartej jak i rozproszonej.
4. Niewystarczające zasoby wody dla potrzeb terenów wiejskich gminy.
5. Nie rozwiązany problem utylizacji odpadów stałych.
6. Brak sieci gazu ziemnego na terenie gminy.
7. Zła jakość dróg, przede wszystkim wojewódzkich, powiatowych i gminnych (nawierzchnia, szerokość, kolizyjność).
8. Niewystarczający stopień telefonizacji gminy, zarówno w odniesieniu do sieci stacjonarnej oraz powszechnego dostępu do internetu.
9. Niski budżet gminy.

SZANSE

1. Nowa ustawa o finansach gmin.
2. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (Fundusze Strukturalne) – możliwość dofinansowania kosztów rozbudowy infrastruktury technicznej gminy, stymulującego rozwój i zwiększającego jej konkurencyjność.
3. Współpraca regionalna (powiat, gminy regionu) w zakresie wypracowania koncepcji gazyfikacji gmin oraz rozwiązania problemu utylizacji odpadów stałych. Finansowanie działań – ZPORR, Ekofundusz, WFOŚiGW.
4. Wypracowanie systemu współpracy z władzami wojewódzkimi i powiatowymi w odniesieniu do modernizacji sieci drogowej. Finansowanie działań – ZPORR.

ZAGROŻENIA

1. Brak chęci podejmowania wspólnych działań na szczeblu regionalnym w zakresie rozbudowy infrastruktury (gaz ziemny, zakład utylizacji odpadów, sieć drogowa).
2. Brak środków finansowych (w budżecie gminy, dotacje samorządu województwa i dotacje centralne) na przygotowanie dokumentacji technicznej oraz współfinansowanie i prefinansowanie inwestycji infrastrukturalnych.

LOKALNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA.

MOCNE STRONY 1. Dobrze rozwinięty sektor usług, a zwłaszcza handel. 2. Zaradność i pracowitość mieszkańców gminy. 3. Silne więzi społeczne i utożsamianie się mieszkańców z ich regionem. 4. Wysoki odsetek uczącej się młodzieży.	SŁABE STRONY 1. Brak lokalnego kapitału i wysokie podatki lokalne. 2. Brak lokalnych liderów, powszechnie akceptowanych jako autorytety. 3. Brak systemu promocji gminy. 4. Niski poziom kwalifikacji mieszkańców oraz „ucieczka” młodych, wykształconych ludzi do dużych ośrodków. 5. Brak systemu stypendialnego, umożliwiającego dalsze kształcenie się zdolnej młodzieży.
SZANSE 1. Budowanie klimatu, sprzyjającego rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości – uruchomienie funduszu poręczeń kredytowych i funduszu lokalnego, wspierającego inicjatywy obywatelskie. 2. Wykorzystanie możliwości rozwoju lokalnego rynku pracy, w oparciu o fundusze strukturalne UE (SPORZL, ZPORR) oraz możliwości jakie stwarza ustawa o zatrudnieniu socjalnym.	ZAGROŻENIA 1. Brak środków finansowych na dofinansowanie i prefinansowanie projektów z funduszy strukturalnych. 2. Niska aktywność lokalnego środowiska przedsiębiorców. 3. Wysokie koszty pracy. 4. Niestabilne prawo w odniesieniu do przedsiębiorców. 5. Opóźnione uregulowania prawne dotyczące partnerstwa publiczno – prywatnego oraz zamówień publicznych wg. standardów unijnych.

ROLNICTWO.**MOCNE STRONY**

1. Gmina o charakterze rolniczym – dominacja hodowli.
2. Czyste środowisko naturalne – dobre warunki do produkcji żywności metodami ekologicznymi.
3. Lokalne produkty

SŁABE STRONY

1. Niski poziom świadomości dużej części rolników dot. nowoczesnych i efektywnych metod produkcji.
2. Brak wiedzy rolników dot. integracji tego środowiska oraz tworzenia grup producenckich, mogących konkurować na rynku rolnym.
3. Wysoki stopień rozdrobnienia indywidualnych gospodarstw rolnych.
4. Zniszczony i zaniedbany system melioracyjny.
5. Brak sprawnych instytucji (organizacji), mogących zapewnić podnoszenie kwalifikacji i poziomu wiedzy rolników w zakresie nowoczesnych metod produkcji i zarządzania gospodarstwami oraz świadczących fachową pomoc w ubieganiu się o środki finansowe w ramach funduszy strukturalnych UE (ZPORR, SPORZL).
6. Brak zakładów przetwórstwa żywności – sprzedaż surowców mało opłacalna.

SZANSE

1. Podnoszenie kwalifikacji i poziomu wiedzy rolników – współdziałanie samych zainteresowanych, władz samorządowych i instytucji otoczenia rolnictwa (ODR).
2. Dopłaty bezpośrednie do produkcji rolnej oraz środki na unowocześnienie produkcji i dostosowanie jej do standardów unijnych.
3. Moda, zwłaszcza w dużych aglomeracjach, na produkty rolne z terenów o czystym, nie zdegradowanym środowisku naturalnym.

ZAGROŻENIA

1. Niska bonitacja gleb, a tym samym jednostronny charakter produkcji rolnej – hodowla.
2. Poziom cen skupu produktów rolnych – nieopłacalność produkcji.
3. Konieczność sprostania standardom unijnym w zakresie np. wymagań sanitarnych.
4. Likwidacja części gospodarstw rolnych – wzrost poziomu bezrobocia na terenach wiejskich gminy.
5. Monopolistyczna pozycja odbiorców produkcji rolnej (np. mleczarnie), dyktujących wielkość produkcji oraz ceny.

TURYSTYKA.

MOCNE STRONY

1. Walory środowiska naturalnego (mikroklimat lasów sosnowych, duże kompleksy leśne, otwarte, niezabudowane przestrzenie, brak przemysłu).
2. Bogaty świat roślinny i zwierzęcy.
3. Tradycje regionalne (stroje, obrzędy, produkty, architektura) – region znany w kraju.
4. Położenie przy trasie tranzytowej z centralnej Polski na Mazury.
5. Gościnność mieszkańców.
6. Jedno gospodarstwo agroturystyczne na wysokim poziomie – pozytywny przykład dla innych.
7. Sztuczne zbiorniki wodne, a przede wszystkim zb. Wykrot – potencjalne miejsce rekreacji.

SŁABE STRONY

1. Brak bazy turystycznej (noclegi, usługi, informacja turystyczna, trasy rowerowe i piesze).
2. Nie zdefiniowany rynek turystyczny, na którym gmina może odnieść sukces.
3. Niski stopień uzbrojenia terenów w infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizacja, miejska oczyszczalnia ścieków, wiejskie, przydomowe oczyszczalnie ścieków)
4. Brak systemu promocji i marketingu, skierowanego do konkretnej grupy klientów – mało znane regionalne wartości kulturowe, imprezy, itp.
7. Brak produktów, jednoznacznie kojarzących się z gminą.
8. Brak profesjonalnych materiałów promocyjnych i informacyjnych dla gości odwiedzających gminę.
9. Brak rozeznania opinii o gminie i jej walorach oraz potrzeb turystów.
10. Nie zintegrowane środowisko rolników - potencjalnych przedsiębiorców sektora agroturystycznego oraz brak wiedzy fachowej osób, mogących prowadzić działalność w sferze agroturystyki.
11. Brak znajomości języków obcych.

SZANSE

1. Rozwój turystyki (krajowej i zagranicznej), nastawionej na wypoczynek z dala od tradycyjnych ośrodków rekreacyjnych, w czystym, naturalnym środowisku i w kontakcie ze społecznością lokalną.
2. Turyści z krajów UE, zainteresowani wypoczynkiem na tradycyjnej wsi.
3. Rozbudowa bazy turystycznej, z wykorzystaniem tradycji kulturowych regionu w oparciu o fundusze strukturalne UE.
4. Ośrodek rehabilitacyjno-sportowy dla osób niepełnosprawnych – szansa gminy gdyż w kraju brak tego typu ośrodka, a walory środowiska predysponują gminę do podjęcia tego typu przedsięwzięcia.

ZAGROŻENIA

1. Załamanie rynku turystycznego.
2. Postępujące ubożenie społeczeństwa.

ZARZĄDZANIE GMINĄ I WSPÓŁPRACA PARTNERÓW LOKALNYCH

MOCNE STRONY 1. Docenianie przez władze samorządowe metod planowania strategicznego oraz ich otwartość na włączanie w proces podejmowania decyzji różnych grup i środowisk lokalnych 2. Obligatoryjna konieczność opracowania przez gminę programu współpracy z organizacjami społecznymi.	SŁABE STRONY 1. Brak systemu współpracy różnych środowisk na terenie gminy (przedsiębiorcy – samorząd - organizacje obywatelskie). 2. Niski poziom integracji i aktywności społecznej mieszkańców np. rolników. 3. Brak programu ze strony samorządu, włączania różnych środowisk w proces zarządzania i realizacji zadań własnych gminy. 4. Ograniczony zakres wykorzystywania nowoczesnych metod zarządzania (planowanie operacyjne, budżet zadaniowy) oraz współpracy samorządów na poziomie regionalnym (powiat, województwo). 5. Słaby przepływ informacji w relacji samorząd – społeczność lokalna. 6. Brak programu wspierania lokalnej przedsiębiorczości pod kątem tworzenia nowych miejsc pracy. 7. Niekorzystna struktura – przede wszystkim pod względem poziomu wykształcenia – pracowników Urzędu Miasta i Gminy Myszyniec.
SZANSE 1. Utworzenie lokalnej organizacji, skupiającej przedsiębiorców działających w sferze turystyki. 2. Ustawa o organizacjach pożytku publicznego oraz wdrożenie standardów unijnych w sferze zarządzania gminą i partnerstwa różnych podmiotów. 3. Wdrożenie przez gminę antykorupcyjnego programu PRZEJRZYSTA GMINA budowanie wizerunku władz samorządowych w społeczności. 4. Partnerstwo publiczno - prywatno-społeczne jako jedno z priorytetów rządu i władz wojewódzkich.	ZAGROŻENIA 1. Opóźnione regulacje prawne lub ich brak w odniesieniu do działań samorządu, finansowania jego zadań oraz wspólnej realizacji projektów z różnymi podmiotami sektora prywatnego i pozarządowego. 2. Korupcjogenna ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, skazująca inwestorów na konieczność uzyskiwania decyzji administracyjnych, zależnych od dobrej woli urzędników (np. warunki zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, zamiast miejscowych planów szczegółowych)

2. GŁÓWNE BARIERY I CZYNNIKI PRO-ROZWOJOWE.

Tempo rozwoju społeczno-gospodarczego gminy będzie zależało od umiejętności zarówno samorządu, jak i społeczności lokalnej wykorzystywania czynników wspierających ten rozwój, jak też zdolności do likwidacji istniejących i pojawiających się barier. W oparciu o dokonaną analizę SWOT wyróżniono najistotniejsze elementy pro-rozwojowe oraz bariery rozwoju, zarówno w sferze społecznej jak i gospodarczej.

2.1. Czynniki pro-rozwojowe gminy Myszyniec.:

- q kontynuacja decentralizacji państwa,
- q wejście Polski do Unii Europejskiej,
- q walory środowiska naturalnego (przyrodniczego i kulturowego),
- q potencjał gminy, jako regionu turystyczno-rekreacyjnego,
- q rozwinięty sektor prywatny, zwłaszcza w sferze handlu,
- q sprecyzowane projekty dot. rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej.

2.2. Bariery rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Myszyniec.

- q niedostateczna środowiska naturalnego, jako czynnika kształtującego jakość życia mieszkańców i turystyczną atrakcyjność gminy,
- q zbyt wolne tempo rewitalizacji przestrzeni (miasto, wieś) oraz jej niski poziom estetyki,
- q niedorozwój infrastruktury technicznej,
- q wysoki poziom bezrobocia i ubóstwa oraz niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców gminy,
- q zdekapitalizowane zasoby mieszkaniowe,
- q brak polityki wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości,
- q brak w gospodarce gminy nowoczesnych technologii,
- q niewielki, lokalny kapitał inwestycyjny,
- q wolniejszy wzrost dochodów bieżących, w stosunku do niezbędnych wydatków budżetu miasta,
- q mała mobilność, kwalifikacje i zdolność dostosowawcza siły roboczej,
- q niski poziom integracji przede wszystkim dominującego środowiska rolników indywidualnych.

3. WYZWANIA STOJĄCE PRZED GMINĄ .

Do wytyczenia właściwego kierunku rozwoju społeczno-gospodarczego gminy niezbędne jest, oprócz sformułowania uwarunkowań tego rozwoju, także określenie najważniejszych wyzwań, którym w okresie najbliższych 10-15 lat musi sprostać zarówno władza jak i społeczność lokalna. Najważniejsze z tych wyzwań to:

- q osiągnięcie trwałego, zrównoważonego, akceptowanego społecznie i bezpiecznego ekologicznie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, pozwalającego osiągnąć zachodnioeuropejskie standardy jakości życia,
- q stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju indywidualnego mieszkańców, w tym głównie dzieci i młodzieży oraz wyrównywanie ich szans w starcie w dorosłe życie w konkurencji z rówieśnikami w dużych ośrodkach miejskich,
- q stworzenie partnerstwa osób, środowisk, instytucji i organizacji na rzecz przyspieszenia rozwoju gminy oraz pełnego wykorzystania jej potencjału i możliwości,
- q nadrobienie wieloletnich opóźnień w rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej,
- q wytworzenie lokalnej tożsamości, integracja mieszkańców oraz wykształcenie społeczeństwa obywatelskiego,

- q pełne wykorzystanie własnego potencjału, w tym walorów położenia i środowiska przyrodniczego, do aktywizacji gospodarki gminy oraz podniesienia jej atrakcyjności inwestycyjnej,
- q wykorzystanie walorów położenia oraz środowiska naturalnego (przyrodniczego i kulturowego), do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej gminy,
- q właściwe wykorzystanie integracji Polski z Unią Europejską, przede wszystkim w zakresie przejmowania standardów działania sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego,
- q umiejętność efektywnego ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe, warunkujące szybszy rozwój społeczny i ekonomiczny gminy,
- q uwzględnienie zachodzących procesów globalizacji, koncentracji kapitału i środków produkcji, a także stworzenie społeczeństwa informatycznego,
- q sprostanie wysokim, dostosowanym do wymagań UE standardom ochrony i odnowy komponentów środowiska naturalnego.

IV. ZESTAWIENIA.

TAB. 1. LUDNOŚĆ NA TERENIE GMINY MYSZYNEC.

ROK	MIASTO		WIEŚ		GMINA	
	osoby	%	osoby	%	osoby	%
1995	2815	27	7605	73	10420	100
2000	3050	28	7753	72	10803	100
2001	3024	28	7771	72	10795	100
2002	3024	29	7312	71	10336	100

Na podstawie materiałów WUS

TAB. 1A. STRUKTURA LUDNOŚCI WG. PŁCI NA TERENIE GMINY MYSZYNEC.

w osobach

ROK	MIASTO		WIEŚ		GMINA	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
1995	1394	1421	4033	3572	5427	4993
2000	1481	1569	4066	3687	5547	5256
2001	1479	1545	4086	3685	5565	5230
2002	1486	1538	3810	3502	5296	5040

Na podstawie materiałów WUS

TAB. 1B. STRUKTURA LUDNOŚCI WG. PŁCI NA TERENIE GMINY MYSZYNEC.

w %

ROK	MIASTO		WIEŚ		GMINA	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
1995	27	29	73	71	100	100
2000	27	30	73	70	100	100
2001	27	30	73	70	100	100
2002	28	31	72	69	100	100

Na podstawie materiałów WUS

TAB. 1C. MIGRACJE STAŁE LUDNOŚCI - MIASTO I WIEŚ.

w osobach

ROK	MIASTO	WIEŚ	GMINA
1995	+ 38	- 92	- 54
2000	*	*	- 39
2001	*	*	- 36
2002	*	*	- 40

* - brak danych

Na podstawie materiałów WUS oraz danych UMiG

TAB. 1D. PRZYROST NATURALNY NA TERENIE GMINY MYSZYNIEC.

osób/1000 mieszkańców

ROK	MIASTO	WIEŚ	GMINA
1995	3,91	7,89	+ 6,81
2000	3,93	7,74	+ 6,66
2001	- 0,99	3,47	+ 2,22
2002	- 1,65	4,92	+ 3,00

Na podstawie materiałów WUS

TAB. 2. STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI - MIASTO I WIEŚ.

ROK	MIASTO						WIEŚ					
	0-17 lat		18-59/64 lat		60/65 lat i więcej		0-17 lat		18-59/64 lat		60/65 lat i więcej	
	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%
1995	875	31	1547	55	393	14	2419	32	4125	54	1061	14
2000	884	29	1705	56	461	15	2348	30	4246	55	1159	15
2001	846	28	1725	57	453	15	2320	30	4283	55	1163	15
2002	856	28	1775	59	393	13	2150	29	3934	55	1168	16

Na podstawie materiałów WUS

TAB. 2A. STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI GMINY MYSZYNIEC.

ROK	GMINA MYSZYNIEC					
	0-17 lat		18-59/64 lat		60/65 lat i więcej	
	osób	%	osób	%	osób	%
1995	3294	32	5672	54	1454	14
2000	3232	30	5951	55	1620	15
2001	3166	29	6013	56	1616	15
2002	3006	29	5769	56	1561	15

Na podstawie materiałów WUS

TAB. 3. ZATRUDNIENIE W GOSPODARCE NARODOWEJ NA TERENIE GMINY MYSZYNIEC.*

ROK	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo		Produkcja przemysłowa i budownictwo		Usługi		RAZEM	
	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%
1995	3254	84	100	3	510	13	3864	100
2000	3186	80	120	3	690	17	3996	100
2001	3173	77	130	3	850	20	4153	100
2002	3103	74	140	3	980	23	4223	100

* - liczba zatrudnionych w rolnictwie indywidualnym na podst. danych szacunkowych Urzędu Miasta i Gminy Myszyńiec, pozostałe dane na podst. materiałów WUS

TAB. 4. PODSTAWOWE WSKAŹNIKI, CHARAKTERYZUJĄCE POZIOM AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ NA TERENIE GMINY MYSZYŃCIEC.

ROK	Liczba bezrobotnych ³	Aktywni zawodowo ⁴	Stopa bezrobocia I ⁵	Aktywni zawodowo w stosunku do liczby ludności w wieku produk.	Bezrobotni w stosunku do liczby ludności w wieku produk.
	osoby	osoby	w %	w %	w %
1995	1166	5030	23,2	89	21
2000	1284	5280	24,3	89	22
2001	1377	5530	24,9	92	23
2002	1357	5580	24,3	97	24

Na podst. materiałów WUS, PUP w Ostrołęce i UMiG w Myszyńcu oraz analiz własnych.

TAB. 4A. BEZROBOTNI WG. PŁCI.

ROK	KOBIECY		MĘŻCZYŹNI		OGÓŁEM	
	osób	%	osób	%	osób	%
1995	539	46	627	54	1166	100
2000	663	52	621	48	1284	100
2001	679	49	698	51	1377	100
2002	652	48	705	52	1357	100

Na podst. danych PUP w Ostrołęce

TAB.4B. BEZROBOTNE KOBIECY WG. POZIOMU WYKSZTAŁCENIA.

ROK	KOBIECY Z WYKSZTAŁCENIEM			OGÓŁEM
	podstawowym i zawodowym	średnim	wyższym	
1995	*	*	*	*
2000	69	28	3	100
2001	68	30	2	100
2002	64	33	3	100

* - brak danych

Na podst. danych PUP w Ostrołęce.

³ Łącznie pobierający zasiłek i bez zasiłku

⁴ Łączna liczba zatrudnionych i bezrobotnych

⁵ Stosunek liczby bezrobotnych do liczby aktywnych zawodowo

TAB. 4C. BEZROBOTNI MĘŻCZYŹNI WG. POZIOMU WYKSZTAŁCENIA.

w %

ROK	MĘŻCZYŹNI Z WYKSZTAŁCENIEM			OGÓŁEM
	podstawowym i zawodowym	średnim	wyższym	
1995	*	*	*	*
2000	88	11	1	100
2001	88	11	1	100
2002	87	12	1	100

* brak danych

Na podst. danych PUP w Ostrołęce

TAB. 4D. POZIOM WYKSZTAŁCENIA BEZROBOTNYCH.

w %

ROK	BEZROBOTNI OGÓŁEM Z WYKSZTAŁCENIEM			OGÓŁEM
	podstawowym i zawodowym	średnim	wyższym	
1995	*	*	*	*
2000	78	20	2	100
2001	77	21	2	100
2002	76	22	2	100

* - brak danych

Na podst. danych PUP w Ostrołęce

TAB. 4E. BEZROBOTNI WG. MIEJSCA ZAMIESZKANIA.

ROK	MIASTO		WIEŚ		OGÓŁEM	
	osób	%	osób	%	osób	%
1995	290	25	876	75	1166	100
2000	441	34	843	66	1284	100
2001	456	33	921	67	1377	100
2002	463	34	894	66	1357	100

Na podst. danych PUP w Ostrołęce

TAB. 4F. BEZROBOTNI WG. CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY.

w osobach

ROK	BEZROBOTNI OGÓŁEM pozostający bez pracy				OGÓŁEM
	do 6 mieś.	6-12 mieś.	12-24 mieś.	pow. 24 mieś.	
1995	322 *	232 *	183 *	429 *	1166
2000	313	207	254	509	1284
2001	279	181	308	609	1377
2002	276	196	221	664	1357

* - dane szacunkowe

Na podst. danych PUP w Ostrołęce

TAB. 4G. BEZROBOTNI WG. CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY.

w %

ROK	BEZROBOTNI OGÓŁEM pozostający bez pracy				OGÓŁEM
	do 6 mieś.	6-12 mieś.	12-24 mieś.	pow. 24 mieś.	
1995	27*	20*	16*	37*	100
2000	24	16	20	40	100
2001	20	13	22	45	100
2002	20	14	16	50	100

* - dane szacunkowe

Na podst. danych PUP w Ostrołęce

TAB. 4H. BEZROBOTNI WG. STAŻU PRACY.

w osobach

ROK	BEZROBOTNI OGÓŁEM pozostający bez pracy				OGÓŁEM
	do 1 roku a	1-10 lat	10-20 lat	pow. 20 lat	
1995	*	*	*	*	*
2000	291	492	149	352	1284
2001	291	533	161	392	1377
2002	301	494	148	414	1357

* - brak danych

a – łącznie z bezrobotnymi bez stażu.

Na podst. danych PUP w Ostrołęce

TAB. 4I. BEZROBOTNI WG. STAŻU PRACY.

w %

ROK	BEZROBOTNI OGÓŁEM pozostający bez pracy				OGÓŁEM
	do 1 roku a	1-10 lat	10-20 lat	pow. 20 lat	
1995	*	*	*	*	*
2000	23	38	12	27	100
2001	21	39	12	28	100
2002	22	36	11	31	100

* - brak danych

a – łącznie z bezrobotnymi bez stażu.

Na podst. danych PUP w Ostrołęce

TAB. 5. ILOŚĆ OSÓB OBJĘTYCH OPIEKĄ SPOŁECZNĄ NA TERENIE GMINY MYSZYŃC.

ROK	MIASTO		WIEŚ		GMINA	
	osoby	%	osoby	%	osoby	%
1995	*	*	*	*	1007	100
2000	*	*	*	*	1230	100
2001	*	*	*	*	932	100
2002	*	*	*	*	1555	100

* - brak danych

Na podstawie danych MGOPS w Myszyńcu

TAB. 5A. CHARAKTERYSTYKA POZIOMU UBÓSTWA NA TERENIE GMINY MYSZYNIEC.

ROK	Objęci opieką społeczną w stosunku do ludności gminy	Objęci opieką społeczną w stosunku do liczby bezrobotnych
	%	%
1995	10	86
2000	11	96
2001	9	68
2002	15	115

Analiza własna.

TAB. 6. TELEFONIZACJA- GMINA MYSZYNIEC.

ROK	ABONENCI TELEFONICZNI			TELEFONY na 1000 mieszkańców		
	Miasto	Wieś	GMINA	Miasto	Wieś	GMINA
1995	*	*	395	*	*	37,9
2000	*	*	860	*	*	79,6
2001	*	*	980	*	*	90,8
2002	*	*	1030	*	*	99,7

** - brak danych*

Na podst. danych TP SA oraz analiz własnych.

TAB. 7. ILOŚĆ MIESZKAŃ I PODSTAWOWE STANDARDY MIESZKANIOWE.

ROK	MIASTO			WIEŚ		
	ilość mieszkań	śrdn. pow. mieszkania w m2	ilość osób na mieszkanie	ilość mieszkań	śrdn. pow. mieszkania w m2	ilość osób na mieszkanie
1995	747	69	3,76	1553	73	4,90
2000	794	73	3,84	1594	74	4,86
2001	799	73	3,78	1596	74	4,87
2002	874	80	3,46	1571	79	4,65

Na podst. materiałów WUS

TAB. 7A. ILOŚĆ MIESZKAŃ I PODSTAWOWE STANDARDY ZAMIESZKANIA W GMINIE MYSZYNIEC I POWIECIE OSTROŁĘCKIM.

ROK	GMINA			POWIAT	
	ilość mieszkań	śrdn. pow. mieszkania w m2	ilość osób na mieszkanie	śrdn. pow. mieszkania w m2	ilość osób na mieszkanie
1995	2300	71	4,5	74	4,3
2000	2388	74	4,5	76	4,2
2001	2395	74	4,5	77	4,2
2002	2445	79	4,2	90	4,3

Na podst. materiałów WUS

**TAB. 7B. STANDARDY ZAMIESZKANIA W GMINIE MYSZYŃCIEC
– POZIOM WYPOSAŻENIA MIESZKAŃ W URZĄDZENIA
INFRASTRUKTURALNE.**

ROK	ILOŚĆ MIESZKAŃ WYPOSAŻONYCH W:						OGÓŁEM MIESZKAŃ	
	wodociąg sieciowy		kanalizację		gaz z sieci			
	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
1995	676	29	23	1	0	0	2300	100
2000	844	35	73	3	0	0	2388	100
2001	917	38	202	8	0	0	2395	100
2002	1003	41	367	15	0	0	2445	100

Na podst. materiałów WUS i danych UMiG w Myszyńcu.

TAB. 8. STRUKTURA WIEKU ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH W GMINIE MYSZYŃCIEC.

ROK	GMINA MYSZYŃCIEC mieszkania wybudowane w latach:					
	do 1944 r.		1945 - 1990		od 1991 r.	
	ilość	%	ilość	%	ilość	%
2002	929	38	1320	54	196	8

Na podstawie danych UMiG w Myszyńcu oraz analiz własnych.

TAB. 9. OCHRONA ZDROWIA - PODSTAWOWE WSKAŹNIKI.

GMINA	
ROK	Ilość lekarzy na 1000 mieszka- ców
1995	7,68
2000	7,41
2001	7,41
2002	7,74

* - łącznie ze stomatologami

Na podst. materiałów WUS oraz danych UMiG w Myszyńcu.

**TAB. 10. SZKOLNICTWO PODSTAWOWE - CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW
NAUCZANIA.**

ROK	Ilość szkół	Ilość uczniów	Ilość nauczycieli	Ilość oddzia- łów	Ilość uczniów na 1 nauczy- ciela	Ilość uczniów na 1 oddział
1995						
2000						
2001						
2002						

Na podst. danych WUS i UMiG w Myszyńcu.

TAB. 10B. SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE - CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW NAUCZANIA.

ROK	Ilość szkół	Ilość uczniów	Ilość nauczycieli	Ilość oddziałów	Ilość uczniów na 1 nauczyciela	Ilość uczniów na 1 oddział
1995						
2000						
2001						
2002						

Na podst. materiałów WUS i UMiG w Myszyńcu.

TAB. 11. INDYWIDUALNE GOSPODARSTWA ROLNE NA TERENIE GMINY MYSZYŃCIEC.

ROK	Indywidualne gosp. rolne	Ilość osób zatrudnionych w rolnictwie indywidualnym *	Ilość osób zatrudnionych na 1 gosp. rolne **
1995	1539	2090	1,36
2000	1479	1760	1,19
2001	1446	1620	1,12
2002	1502	1610	1,07

* - wielkość szacunkowa

** - na podst. materiałów UMiG w Myszyńcu oraz wyników Spisu Rolnego 2002 r.

TAB. 12. STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW NA OBSZARZE GMINY MYSZYŃCIEC.

ROK	LASY	WODY	UŻYTKI ROLNE	KOMUNIKACJA	TERENY ZAINWES- TOWANE	NIEU- ŻYTKI	w ha RAZEM
1995	5274	2	15565	11	8	2026	22859
2000	5370	5	15785	13	10	1676	22859
2001	5373	5	16037	15	10	1419	22859
2002	5373	54	16014	15	10	1393	22859

Na podst. materiałów UMiG w Myszyńcu

TAB. 12A STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW NA OBSZARZE GMINY MYSZYŃCIEC.

ROK	LASY	WODY	UŻYTKI ROLNE	KOMUNIKACJA	TERENY ZAINWES- TOWANE	NIEU- ŻYTKI	w % RAZEM
1995	22	0	68	0	0	9	100
2000	23	0	69	0	0	7	100

2001	23	0	70	0	0	6	100
2002	23	0	70	0	0	6	100

Na podst. materiałów UMiG w Myszyńcu.

TAB. 13. STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH NA TERENIE GMINY MYSZYŃCIEC.

ROK	GRUNTY ORNE		SADY		ŁĄKI		PASTWISKA		RAZEM	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1995	6924	45	5	0	5659	36	2977	19	15565	100,0
2000	5885	38	9	0	6094	38	3797	24	15785	100,0
2001	5375	33	9	0	6204	39	4449	28	16037	100,0
2002	5335	33	9	0	6183	39	4487	28	16014	100,0

Na podst. materiałów UMiG w Myszyńcu

TAB. 14. TERENY KOMUNALNE W GMINIE MYSZYŃCIEC.

ROK	w ha	
	MIASTO	WIEŚ
1995	65	206
2000	74	256
2001	73	274
2002	71	276

Na podstawie danych UMiG w Myszyńcu.

TAB. 15. DOCHODY BUDŻETU GMINY MYSZYŃCIEC I ICH STRUKTURA.

ROK	w tys. zł				
	Dochody własne	Udział w podatku dochod.	Dotacje celowe	Subwencje	OGÓŁEM
1995	1.603,1	*	786,9	879,9	3.269,9
2000	3.655,7	*	2.183,7	7.064,7	12.904,1
2001	2.334,7	971,6	5.442,2	7.905,0	16.653,5
2002	2.382,6	719,7	4.666,5	8.850,4	16.619,2

* - brak danych

Na podst. danych UMiG w Myszyńcu

TAB. 15A. STRUKTURA DOCHODÓW BUDŻETU GMINY MYSZYŃCIEC.

ROK	w %				
	Dochody własne	Udział w podatku dochod.	Dotacje celowe	Subwencje	OGÓŁEM
1995	49	*	24	27	100
2000	28	*	17	55	100
2001	14	6	33	47	100
2002	14	5	28	53	100

Na podst. danych UMiG w Myszyńcu

TAB. 16. WYDATKI BUDŻETU GMINY MYSZYŃCIEC.

				w ty ś. zł
ROK	Dotacje dla zakładów budżet.	Inwestycje	Pozostałe	OGÓŁEM
1995	191,6	1.271,5	998,4	2.461,5
2000	627,4	6.206,1	6.950,9	13.784,4
2001	464,8	3.512,0	13.691,9	17.668,7
2002	436,8	2.524,5	13.236,3	16.197,6

Na podst. danych UMiG w Myszyńcu

TAB. 16A. STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETU GMINY MYSZYŃCIEC.

				w %
ROK	Dotacje dla zakładów budżet.	Inwestycje	Pozostałe	OGÓŁEM
1995	8	52	40	100,0
2000	5	45	50	100,0
2001	3	20	77	100,0
2002	3	16	81	100,0

Na podstawie danych UMiG w Myszyńcu

TAB. 16B. SZCZEGÓŁOWA STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETU GMINY MYSZYŃCIEC.

								w tyś. zł
ROK	Gosp. mieszk.	Gosp. komunalna	Ochr. zdrowia	Oświa- ta	Opie- ka społ.	Kul- tura i sport	Admi- nistr.	Pozos- tałe
1995	162,4	155,6	2,5	200,8	580,5	247,1	503,4	609,2
2000	165,0	1.587,8	97,7	737,8	2.069,0	1183,4	280,2	7.627,5
2001	348,4	196,1	-	138,7	1.919,3	559,4	272,4	14.234,4
2002	28,9	920,2	44,9	6.835,5	2.567,6	393,8	1.706,2	3.700,5

Na podst. danych UMiG w Myszyńcu

TAB. 16C. SZCZEGÓŁOWA STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETU GMINY MYSZYŃCIEC.

								W %
ROK	Gosp. mieszk.	Gosp. komunalna	Ochr. zdrowia	Oświa- ta	Opie- ka społ.	Kul- tura	Admi- nistr.	Pozos- tałe
1995	6,6	6,3	0,1	8,2	23,6	10,0	20,5	24,7
2000	1,2	11,5	0,7	5,4	15,0	8,6	2,0	55,6
2001	2,0	1,1	-	0,8	10,9	3,2	1,5	80,5
2002	0,2	5,7	0,3	42,2	15,9	2,4	10,5	22,8

Analizy własne na podst. danych UMiG w Myszyńcu

TAB. 16D. WYDATKI BUDŻETU GMINY MYSZYNIEC W PRZELICZENIU NA JEDNEGO MIESZKAŃCA.

ROK	w zł/mieszkańca						
	Gosp. mieszk.	Gosp. komunalna	Ochr. zdrowia	Oświa- ta	Opie- ka społ.	Kul- tura i sport	Admi- nistr.
1995	15,6	14,9	0,2	19,3	55,7	23,7	48,3
2000	15,3	147,0	9,0	68,3	191,5	109,5	25,9
2001	32,3	18,2	-	12,8	177,8	51,8	25,2
2002	2,8	89,0	4,3	661,3	248,4	38,1	165,1

Analizy własne na podst. danych UMiG w Myszyńcu

TAB. 17. DOCHODY BUDŻETU GMINY MYSZYNIEC NA 1 MIESZKAŃCA.

ROK	w zł	
	GMINA MYSZYNIEC	
	Dochody własne na 1 mieszkańca	Dochody ogółem na 1 mieszkańca
1995	153,85	313,81
2000	338,40	1.194,49
2001	306,28	1.542,70
2002	300,15	1.607,89

Analiza własna na podst. danych UMiG w Myszyńcu

TAB. 17A. WYDATKI INWESTYCYJNE BUDŻETU GMINY MYSZYNIEC NA 1 MIESZKAŃCA.

ROK	w zł	
	GMINA MYSZYNIEC	
1995	122,02	
2000	574,48	
2001	325,34	
2002	244,24	

Analiza własna na podst. danych UMiG w Myszyńcu

TAB. 17B. WYDATKI INWESTYCYJNE BUDŻETU GMINY MYSZYNIEC NA 1 MIESZKAŃCA.

ROK	w %	
	GMINA MYSZYNIEC	
1995	100%	
2000	471	
2001	267	
2002	200	

Analiza własna na podst. danych UMiG w Myszyńcu

TAB. 18. DOCHODY PRZEDSIĘBIORSTW I SPÓŁEK Z TRENU GMINY MYSZYNIEC.

ROK	Dochody w zł	Zmiany poziomu dochodów w %	Dochody na 1 mieszkańca gminy w zł
1995	*	*	*
2000	725.597	100	67,17
2001	1.481.697	204	137,26
2002	1.390.873	192	134,57

* - brak danych

Analiza własna na podst. danych Urzędu Skarbowego w Ostrołęce.

TAB. 18A. DOCHODY OSÓB FIZYCZNYCH Z TERENU GMINY MYSZYNIEC – opodatkowani na zasadach ogólnych i w formie ryczałtu.

ROK	Dochody w zł	Zmiany poziomu dochodów w %	Dochód na 1 mieszkańca gminy w zł
1995	*	*	*
2000	9.556.841	100	884,65
2001	11.784.227	123	1.091,64
2002	12.815.191	134	1.239,86

* - brak danych

Analiza własna na podst. danych Urzędu Skarbowego w Ostrołęce

TAB. 18B. DOCHODY OSÓB FIZYCZNYCH Z TERENU GMINY MYSZYNIEC – nie prowadzących działalności gospodarczej.

ROK	Dochody w zł	Zmiany poziomu dochodów w %	Dochód na 1 mieszkańca gminy w zł
1995	*	*	*
2000	37.025.608	100	3.427,34
2001	40.530.269	109	3.754,54
2002	47.800.959	129	4.624,71

* - brak danych

Analiza własna na podst. danych Urzędu Skarbowego w Ostrołęce

TAB. 18C. ŁĄCZNE DOCHODY FIRM I OSÓB FIZYCZNYCH Z TERENU GMINY MYSZYNIEC.

ROK	Dochody w zł	Zmiany w poziomie dochodów w %	Dochód na 1 mieszkańca gminy w zł
1995	*	*	*
2000	47.308.046	100	4.379,16
2001	53.796.193	114	4.983,44
2002	62.007.023	131	5.999,13

* – brak danych

Analiza własna.